

BAČINSZÉGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, szerda 1922. június 7.

154. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—56, szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Üzenet a Népkörnek

A suboticei Népkör, melynek háza az itt élő magyarság egyetlen ingatlan vagyona, a most lezajlott gyermeknapon hangverseny rendezett. A hangversenyen tréfas számok, komoly produkciók egymást váltották föl s a jökévd és nemes szórakozás sokáig felejthetetlen emlékei maradtak. Zivartalanul szép este volt. A fágas udvart színültig megtöltötte a látogató közönség, melynek sorában majdnem mindenkit ott látnak, akinek személye a suboticei magyarság körében a társadalmi tekintélyt és az érdem súlyát reprezentálja. Nagy, figyelmes és hálás közönség, tehetséges és önfeláldozó szereplők, agilis rendezők, őszinte és nagy siker — ez a summája a vasárnapi estének.

De ha ez így van, ha rendelkezésre áll mindaz a tényező, amelyik kedvet ad és fizetést a fáradságait komoly és nivós előadások számára, nem érzi-e a Népkör, hogy nem tölti be maradék nélkül feladatát, ha működési körét nem vonja meg szélesebb területen, mint ahogy azt ma teszi. Ne legyen félreértés, nem gáncoskodni jövünk. A magyarságnak nagy ereje ez a Népkör s ha más nem lett volna eddig, mint hogy hajlékot adott azoknak, a kiket az egy nemzetségekhez való tartozás, a nyelv közösségének atyafisága egymás felé hajtja, akkor se lehetne már lebecsülni eredményeit. Működésének elismerése és eredményeinek méltánylása mellett is, ma már mást is, többet is várunk a Népkörtől.

Dokumentálni kell, hogy táncmulatságok rendezése, csöndes preferansok és vadm kuglizások nem csillapítják ennek a magyarságnak kultúrsumját és nem elégték ki kulturgényeit. Dokumentálni kell, hogy itt egy nagy tömeg ember él, aki sovinszta szallong és imperiaalista görögütözekek nélkül munkása és h vője a kultúrának. Dokumentálni kell, hogy az itt élő magyarság meg akar maradni nyelvének kura rájában, hogy a történelmi változásai szétörhettek imperiumot és darabokra szaggathatták politikai szuverenitását, a politikai és uralmi tendenciáktól tiszta kultúrája egységes maradt, az egész magyarság közös tulajdona, akár it élünk, akár a Hargitta oldalán, akár a Dunai-táza közöt, akár az Océánon túl. Előadásokat kell rendezni, felolvásokat tartani, szaválni, énekelni és zenélni, aki írni tud, írjon, aki festeni tud, festsen, aki olvasni tud, olvasson — ha magyar teszi, a magyar kultúrát gazdagítja vele. A Népkör pedig adjon otthont minden kultúrörökvesznek. Adjon kultúrát azoknak, akiket a táncmulatságok el közönségét megnyert. Pént. születésnapok százéves év-

fordulóját ünnepeljük. A fejevári sikon összegyűlt Erdély magyarsága. Néma maradhat-e az ünnep és esztendőjében a Népkör? Ha Dantet tudjuk ünnepelni az olasz-jugoszláv feszültség legkritikusabb napjaiban, ha Dosztojevskij születésének százéves évfordulójáról akkor emlékezhettünk meg, amikor egész Európa hadiállapotban volt Oroszországgal, nem éért-e, nem Jehonaszáló-e annak feltételezése, hogy a magyar kultúra elhalt, de örökéletű napjainak ünneplését türelmetlen politikai szempontok megzavarhatják. Végére is nem kell Bukarestbe menni az államhatalom méltóságos kezelésének elsajátítására. Nagyváradon az elmúlt hetekben impozáns Arany-ünnepet tartottak.

Szervezzen műkedvelő szintársu-

latot is a Népkör, hogy a magyar szinpadai kultúrát addig se kelljen nélkülözni, amíg magyar szintársulat itt játszási engedélyt nem kap. Ezt a nagyfontosságú kérdést se lehet hozzá nem értő jószándékuak kezén hagyni, akik ügybuzgósággal, de irodalmi ítélet nélkül szentesbélákkal és hasonló bődületes borinásúgokkal rontják meg azt a kevés alkalmat, amikor a szinpad prédikáló székeből magyar szó hangzhatik el.

Gyönyörű program, nagyszerű feladat, „jómulatság-érfimunka” az, ami a Népkör előtt áll s amit, hogy elváljalhat és teljesíthet, a vasárnapi este sikere bizonyítja.

A magyar kultúra szeretetében az atyai ságos összetartozandóság meleg érzésével üzenem ezt a Népkörnek. (d)

A királyi esküvő előestéjén

A mengasszony megérkezése — A külföldi vendégek — Az ünneplő Beograd —

Az esküvő színe mindjobban ki-domborodik. Az elmúlt éjtel lázas munka folyt, építés, díszítés, az uccák feltisztítása, a tribünök felállítás. Karcus vászongulák kerülnek a terekre, belülről színesen megvilágítva.

A forgalom, sürgés-forgás a késő napjain órákban is tart. A reggelre übrödöket új megületes várja, új díszek, zászlók, lampionok, ágakból onított girlandok kigyóznak a júniusi nap melegében.

Az első vendégek

Az ünneplő tömeg óráról-órára nő. Mikor délelőtt tíz órakor dr. Benes, a cseh delegáció élén megérkezik, már óriási tömeg éljenése közben robnak véig a sűrűn egymásután futó udvari autók. A délelőtt minden szenzáció nélkül telik el. Az ízetek délig nyitva vannak. A tarka tömeg ott hullámozik a fővonalon. Ebéd után két óra-

A mengasszony megérkezése

A nap legnagyobb érdekfózással várt eseménye a román királyi család és a királyi menyasszony érkezése.

Öt órára jelzi a program a hajóraj — köztük a királyi jacht — érkezését.

Már félnégy órakor igyekszik mindenki elfoglalni helyét az utcán. A járdák egyre teltebbek lesznek. Sűrű embersorok foglalnak állást egymás háta mögött.

A kordononulat tartó katonaság érensóval vonul a helyére. Legtöbbsz gyalogos. A pályaudvartól a hajóállomásra vezető uton lovasság, az uccák keresztelődésénél géppuskások csapatok, sok helyütt könnyű ítegek, nem hiányoznak szaniészkocsik sem. Négy órakor az egész utvonalon,

kor ismét megélenkül a királyi palotától a pályaudvarig vezető útvonal.

Felháromra van jelezve az olasz királyi képviselőjének, Albertó udinei hercegnek az érkezése. Feláll a katonai kordon, megtelik néppel a járdá. A gyalogforgalmat hamar megszüntetik. A kijelölt útvonalakon már alig lehet keresztül menni.

Fél három előtt öt perccel érkezik Sándor király kíséretével a pályaudvarra. A vonat pontosan fél három órakor beüt.

A leszálló herceget Sándor király üdvözli, elsétálnak a díszszőz előli, majd a király bemutatja a diplomákat, minisztereket és tábornokokat a magass vendégek.

Öt perccel később a program szerinti rendben már robnak vissza az udvari fogatok és autók, a lovas gárda díszszőzade által kísérvé, az éljenző tömeg n keresztül mennek a királyi palotán.

A hajóállomáson

Fél ötör a hajóállomáson már összegyűltve várnak a fogadóbizottság cökeleiségei. Káprázatos látvány: cilinderes és frakkos urak, sok magas kitüntetés szikrázik a napfényben, katonasízek, államférfiak és diplomaták feleségeikkel. Külföldi uniformisok torka egyvelege, katonazenekarok, virágok, szőnyegek végig a hidon. A szemközti házak ablakaiban és a balkonokon temérdek ember néz le a tömegre.

A hidtól jobbra katonai rendben szokolista lányok, fekete szoknyában, piros ingbluzban, kíváncsian tekintenek a várakozó előkeleiségek soraira. Mögöttük a férti szokolisták. Mindenütt a mozioperatörök egész serege, sokan közöttük egész a partig tolakodnak előre, a rendöröknek velük van a legtöbb bajuk. Majdnem valamennyien külföldiek, angol francia és német szavak, utasítákok röpködnek a levegőben. Az egyik operatör egy autó tetetjére kapaszkodott fel aparátusával. A fényképezékek az újságírókat akarják előlmi helyekről és a riporterek mosolyogva engednek a buzgó fotográfusoknak.

A hidroplánok munkában

Fél öt előtt néhány perccel regattisták tűnnek fel a vizen s gyors evezőcsapásokkal sietnek a királyi hajó elé. Uána erős motorbugás a levegőben és egy pill nat mulva hat repülőgép és három hidroplán kezdi meg csodálatosan merész manőverezését a Száva és az összeegyütt tömeg feje feleli. Lecsapak a víz szintéig, majd ismét felemelkednek, virágot szórnak a tömegre. A eghravurosabb dolgokat az „U 22” j készült hidroplán végzi, amelyen Konyovics a voit osztály-magyar hadsereg legkitünőbb repülőistája ül.

Közeledik a királyi jacht

Háromnegyed ötkor megjelenik a kis órnaszád, szinte róptul a vizen. Szorosan közel jön a kiöctőör, egy intés és a közelben megdörög az első ágyúlövés.

Jön a mengasszony!

zugga a tömeg izgatottan, bár a királyi jacht még nem látszik. Az aeroplánok a hajók elé röpülnek és az ágyuk egyre dörögnek.

Megérkezik a király

Közben folyton érkeznek újabb autók és királyi díszhútkó a hajóállomásra. Különösen a gáta-kocsi felt nagy feltűnést, amely négy fogatú, a lovakon két cifrarúba, parókás lábú áll, lakájok ülnek a kocsi mögötti kis üléséken is.

Háromnegyed ötkor megérkezik a király. Vizenyszavak, a csendörök tesszes vigyáz állásban. A mozioperatörök idegesen mozognak helyeiken. A király leszáll autójáról és mosolyogva, szalutálva sétál végig a hajóhidon az összegyűlt előkeleiségek éljenzése közben, balján a gárdiák díszszőzadeának, jobboldalán pedig a diplomaták, kormányférfiak és újságírók sortala között.

Utána a királyi család többi tagjai, majd a Yorki herceg, Kyrta hercege, a spanyol infáns és infánsné, az udinei herceg, az udvari marsallok, adutások és más udvari előkeleiségek. Végül együtt

megérkezik Pasics miniszterelnök is fiatalosan, mosolygva.

Mária hercegnő

Közben föltűnik a királyi hajó. Dörögnek az ágyuk, bugnak a repülőgépmotorok. Egyszerre egy hidropilán kiválik, közvetlenül a fedelmi társaság feje fölött elsuhan, lecsap a vízre, a királyi hajó előtt ismét hirtelen a levegőbe röppen és teleszórja virággal a hajó fedélzetét. A hajó már egész közei érkezik. Oldalfáról tisztán kivehető a neve: *Stefan Cel Mare*.

Főnt a kapitányi hidon két női alak és egy férfi integet: a román királyi pár és Mariora hercegnő, a menyasszony.

A hajó lassan sislik a parthoz. A tömeg éjenez, a menyasszony kendőjével integet; már látni is, hogy mosolyg.

Végre megáll a hajó.

Közben állandóan dörögnek az ágyuk, — most már közelebről, a tulso parton vesztelő monitorok-ról. A repülőgépek kis köröket írnak le a fejkán fölött.

Sándor király lesiet a lépcsőn a hajóra. A román királyi pár és Mariora hercegnő leszáll a kormányosi hidról és a fedélzeten várják Sándor királyt, aki viadman, gyors léptekkel siet föl a hajó fedélzetére. Látnak a partról a családias üdvözléseket, majd fölmennek a többi királyi vendégek is a hajóra és néhány percig intimen beszélgetnek a fedélzeten.

A zenekar közben a román himnuszot játssza.

A mozi-operatőrök mind közelebb mennek a hajóhoz, egyiknek a gép már ott berreg a hajó fedélzetén.

A zene elhallgat, a királyi társaság leszáll a h-járól. Mariora hercegnő fehér selyemruhában, frézsinű betéttel, ugyanilyen kalappal, fehér cipőben, nyakán a fénycépeiről is ismert kettő gyöngyosor. A hajóról lejövet, krémszínű manillát terelnek vállára.

Üdvözlők a vendégeket

A parton a pátriárka várja és megáldja a királyi vendégeket.

Pár lépéssel feljebb Mitrovics beogradi polgármester fogadja a román királyi családot és francianyelvű beszéddel üdvözlí őket. Szavait elsősorban Ferdinánd királyhoz, azután a menyasszonyhoz intézi. Előtte félkörben a királyi csoport: balról jobbra Ferdinánd román király, Mariora hercegnő, Mária királyné és Sándor király. A beszéd végzetével a zene ismét a román himnuszba kezd. Ferdinánd király odalép a polgármesterhez, megrázza a kezét és láthatóan meghatva, röviden válaszol neki, közben barátságosan rázza kezét.

Ezután a polgármester a mögötte álló libériás hajdútól átveszi az ezüst tálcát, melyen egy megszegett kenyér és sátró áll. Ferdinánd király belemártja a kenyeret a sóba és eszik belőle. Ugyanezt teszi Mária királyné is.

Most a tábornoki kart mutatja be Sándor király a román királyi családnak, azután a mozigépek berregése, fényképező gépek kattogása közben megkezdődik az ünnepélyes bevonulás.

A menet

Az első autóbá Sándor és Ferdinánd királyok, a másodikba Mária királyné ül a menyasszonnyal. Utánuk következnek a yorke herceg, Beatrix, Jelena és Kira hercegnők, az udinei

herceg, Arzén herceg, Alfonz és Pál herceg autójá.

Pasics miniszterelnök Bratianuval ül egy autóban. A két politikus külön ovációkban részesíti a nép.

A cortége utja valóságos diadalmenet, végig az egész utvonalon.

Az üjngő tömeg

A királyi palota előtt volt a tömeg a legsűrűbb. Az elvonuló udvari kocsik és autók láttára frenetikus éljenzés zug föl. Az emberek kalapjukat lengetik, zsebkendőikkel integetnek. Az ováció akkor a legzibóbb, amikor Mariora hercegnő vonul el édesanyja Mária királynő társaságában. A tömeg éljenzése nem csillapul le akkor sem, amikor az udvari kocsik és autók már befutottak a királyi palota udvarába. Sándor királyt és Mariora hercegnőt akarja látni a tömeg. A nagy és szűnni nem akaró ovációra Sándor király végre megjelenik Mariora hercegnővel a palota egyik másodeme-

leti ablakában. Mariora boldogan integet az éljenző tömegnek. Amint elvonulnak az ablak elől, az éljenzés újból fölhasan. Másodsor már a palota erkélyén jelenik meg a királyi jegyespár. Aztán a mindig meg-megújuló ovációra vagy hatszor jelennek meg meg az erkélyen.

Fél hét felé lassan eloszlik a tömeg. A katonai kordon továbbra is fennmarad. A palota bejáratán állandóan ki-be robnak az udvari autók. A küldetésök egymást érik. Szokoliatk, gyermekek és társadalmi egyesületek sorra üdvözlík a királyi vendégek.

Este hét órákor kigyulladnak Beogradban a lampionok és a színes fénytergben fürdik az egész város. Beograd népe és az esküvőre jött vidékiek az utcákon sűrű csoportokban várják az este tíz órákor lezajló monstre-hangversenyt, amelyet a királyi palota előtt rendeznek.

Lembergben beomlott két háromemeletes ház

— A borzalmas katasztrófának negyven halottja van —

Szombat délután Lembergben borzalmas katasztrófa történt. Hét órákor óriási robajjal

beomlott két háromemeletes ház, amelyeknek körülbelül kétszáz lakója volt.

A házak mintegy százévesek és évek óta nem végezték el rajtuk a szükséges javítási munkákat.

A katasztrófát egy teherautó idézte elő, amely az utcan a megengedettnél nagyobb sebességgel robozott

végig és a házak falát megremegtette.

A mentők eddig nyolc halottat és több mint 20 súlyos sebesültet szedtek ki a romok alól.

A halottak számát negyvenre becsülik.

A halottak között van egy egész család, amely hét taguól áll. Mindkét ház tulajdonosa elmenekült Lembergől, mert félt a feldühödött népharagjától.

A bunyevác-sokác párt gyűlése

— A bunyevác-párt multja és jövője —

A bunyevác-sokác párt június nyolcadikán Suboticián gyűlést tart, amelyen a suboticiai pártvezetésén kívül a többi helyi szervezetek kiküldöttei is részvesznek. A gyűlésnek jelentőséget ad az a körülmény, hogy ott

a párt további politikájára, és pedig ugy az országos, mint a lokális politikára nézve fontos kérdéseket fognak megtárgyalni,

bár a vezetés körében az a vélemény, hogy a párt eredeti programjától semmilyen tekintetben nem fognak eltérni. Vonatkozik ez elsősorban a pártnak autonómista álláspontjára. A párt megalakulása óta sok változás történt annak ugy az országos politikájában, mint a helyi politikájában történő szereplésében. Amíg a bunyevác-sokác párt megalakulásakor mérsékelt autonómista álláspontot foglalt el, ugy, hogy a parlamentben is Korosec klerikális pártha legjobboldalibb, a kormányhoz legközelebb álló frakciójának tartották, addig

az utóbbi időben a Rádics-féle blokkista politikáját tették magukévá,

olyannyira, hogy a bunyevác-sokác pártot Zagrebban a horvát blokkhoz tartozónak számítják. Hogy a párt a blokkhoz tartozónak tartja magát is, az legjobban látszik abból, hogy a blokk utolsóelőtti nagygyűlésén a bunyevác képviselők is megjelentek, sőt ott kitörő lelkesedéssel ünnepelték is őket. Ez a párt momentán belpolitikai helyzete. Viszont azt, hogy Korosec kormánybajutása esetén, hogy helyezkednek el a párt, ma megítélni nem, legfeljebb sejtani lehet,

De a helyi politikában is egészen más a helyzet ma, mint volt akkor, amikor a párt megalakult. Akkor a nem szláv állampolgárok politikai jogokat nem gyakorolhattak, ugy, hogy Bácska felsőországban a politikával való foglalkozás lehetősége csak a nem nagyszámú szerb lakosságnak és a respektábilis számarányú bunyevácoknak jutott. Ez volt a helyzet még 1920 novemberében, a választások idején is, ugy, hogy a bunyevácok könnyen szereztek például Suboticián három mandátumot. De a viszonyok változását mi sem mutatja jobban, hogy a legközelebbi választásokon, amikor majd a nem szlávok is szavaznak, az a szavazásmennyiség, amely három bunyevác képviselőt küldött be a parlamentbe, aligha lesz elég egy képviselő megválasztására is. Ma, amikor a nemszláv állampolgárok is teljes polgári jogaik birtokában vannak, a bunyevác-sokác párt jelentőségben nagyot csökkent.

Kétségtelen ugyanis, hogy a párt a választások óta sem sulyban, sem jelentőségben nem növekedett. A pártexpozíciók kihiultak a kezükből a helyi közigazgatás, abban a reményben, hogy hamarosan megtartják a községi választásokat, bojkott alá helyezték a suboticiai városi közgyűlést, amely most nélkülül határoz generációk életébe belenyúló súlyos kérdésekben. A parlamentben a bunyevác képviselők meg egyáltalán nem hallatták hangjukat.

Érthető, hogy a bunyevác-sokác párt vezetési nehézz gondokkal gondolkodnak a párt jövőnd munkájára. Nem kétséges és ebben aligha kétkednek a párthban sem, hogy amint Crnkó-

vics Iván és társai a suboticiai bunyevácok egy nem jelentéktelen hányadát átvitték a radikális táborba, ugy lesznek bunyevácok, akik a Magyar Párton belül is fogják keresni politikai törekvéseik megvalósulását.

Mindezek a körülmények végül is arra a megállapításra kell, hogy bírják a bunyevác-sokác párt vezetőit, hogy a mai időjáratú eriek teljes felüloldását vonja maga után. A centralista vajdasági pártok kereszt-tüzeben nem sokáig állhat fenn a bunyevác-sokácok amugy sem erős autonómista pártha. Vagy a Rádics-politika győzelmére számít a bunyevác-sokác párt vezetősége? De ma már világosan látszanak egy esetleges blokk-politika körvonalai. Rádicsot Protics emelheti be a kormányba és abban a pillanatban az ország radikális tömegei Pasics mögül Protics mögé húzódnak és a governmentális politika letéteményesei a Vajdaságban ismét csak a radikálisok lesznek. A bunyevác-sokác párt ujra ellenzékbe szorul, az országos politikának továbbra is enfant terribeltheji lesznek és örök ellenzékiek. A párt tömegei pedig egész biztosan megújnak ezt a kényelmetlen szerepet, az örök ellenzékieskedést. Mert a bunyevác-sokácok politikája végül is arra az eredményre vezet majd, hogy a bunyevácok is odakerülnek a megbizhatatlan népek listájára, ahová a bunyevác vezeték oly szívesen helyezik most a vajdasági magyarokat.

A bunyevác-sokác párt vezetőségének nyolcadiki ülésén minden aktuális politikai kérdés fel fog merülni. Nem kétséges, hogy ott olyan határozatokat fognak hozni, amelyek a vajdasági politikuskokat, pártha való tekintet nélkül, erősen érdeklik.

Felállítják-e a városi takarékpénztárt?

— Nincs meg a szükséges alaptőke —

A városi kölcson ügyében most már hivatalosan is megindult tárgyalások ujra aktualissá teszik a városi takarékpénztár felállításának kérdését. Ez a terv, amint ismeretes, már nagyon régen megszületett, azonban annál nehezebbek mutakozott eddig a megvalósítása. A izenőt millió dináros kölcson felvétele azonban most a legalkalmasabb időpontnak látszik a régi terv megvalósítására.

A most elkészült városi költségvetés 1'597.930 dinárt irányoz elő hitelműveletekre, amiben nemcsak a város jelenlegi hiteleinek törlesztése, illetve kamafizetése foglaltatik, hanem ennek az összegnek tekintélyes része már a felveendő kölcsonnel kapcsolatos kiadások fedezésére szorult. Maguk a város pénzügyi körei is ugy tartják, hogy a tizenöt millió kölcson felvétele és elhelyezése körül fölsőlegesen sok ki dása lesz a városnak, ami meg lenne takarítható az új városi takarékpénztár felállításával, sőt az még jelentős jövedelmet is biztosítana a városnak.

A takarékpénztár megalakításának azonban jelenleg is egyik főnehéze az, hogy a város nem rendelkezik az alaptőkéhez szükséges pénzzel. Az eredeti tervek szerint a város minimális öt, de inkább tíz millió alaptőkével szeretné meg lazpozni tak rékpénztárt. Ezt az összeget, vagy ennek legalább is egy részét a város eladásra kerülő földjeinek árából akarja fedezni. Amíg

azonban ez az eladás lebonyolódik, addig a városi kölesönt már felveték és annak más pénzintézetben való elhelyezését és kezelését szeretnék az illetékes körök éppen elkerülni.

Ezért mindegyik előtérbe kerül az a terv, hogy a városi takarékpénztárt inkább kisebb tőkével alakítsák meg egyelőre, a városi alapok igénybevétele, miután mind a remény megvan arra, hogy rövid működés után a városi pénzintézete amugyis szépen fejlődnie és csakhamar föléme hető volna az alapítóké. Maga a köcsön összegének nagy része is, amelynek nem fordíthat a város amugyis mindjárt a beruházásokra, olyan tekintélyes összegre ragyna, ami máris biztosítaná a mezinduláshoz szükséges tőkét, de ezen elül a városi takarékpénztár venné azonnal kezelésbe a város minden ingóságát és ingatlanát.

Értesülésünk szerint a városi takarékpénztár ügyét a tanács rövidesen a közgyűlés elé terjeszti döntés céljából.

Az Erzbergergyilkosság a bíróság előtt

Ötven vádolt és nyolcvanhét tanu
Berlinből jelentik: Az Offenburgi esküdtörbíróság június 7-én kezdi meg Erzberger gyilkosainak a pörét. A fővádolt *Killing* kapitány, aki *Schulz*nak és *Stessennek*, a gyilkosság közvetlen tettesének, a gyilkosság után menedéket adt és lehetővé tette nekik, hogy külföldre meneküljenek.

A tárgyalások első felében nyolcvanhét tanut hallgat ki a bíróság. A nagy pör elé különös érdeklődéssel néz a német közvélemény. A vizsgálat eddig sok olyan részletet derített ki, amely a monarchisták nemzetközi szervezetét fedti fel. *Killing*erről kiderült, hogy a gyilkosság előtt egy pár nappal Salzburg és München között teljesített kúrir szolgálatot és részben Salzburgban, részben Münchenben tartózkodó monarchista frakciók között közbevitte az érintkezést. Ő volt az, aki a gyilkosoknak a megbízást adta. A *Killing*ernél tartott házkutatás alkalmával olyan akták is kerültek a bíróság kezére, amelyekből fényesen kiviláglik a bajor, orosz és magyar monarchisták együttműködése. Ezeknek alapján az is megállapította a bíróság, hogy *Erzberger gyilkosai* hosszabb ideig Magyarországon tartózkodtak és amikor a berlini rendőrség két detektíve lealkarta őket tartóztatni, a magyar hivatalos körök segítségével megszöktek a letartóztatás elől.

A *Killing*er lakánál talált iratok alapján egy titkosan működő terror-szervezetet is ártalmatlanná tett a rendőrség. A szervezetet *Killing*er irányította, feladata a sorozatos politikai gyilkosságok elővetése lett volna. *Killing*er letartóztatásakor a titkos szervezet tagjainak névsora is megadta a rendőrség. A szervezet tagjai az *Erhardt-féle tengerész brigádnak* voltak a *Ulsjkei*, amely brigád a *Kapp-puccs* a *Kal* mával elküvetett kegyetlenségekkel tette nevé híressé. Ennek a szervezetről 50 tagja sikerült letartóztatni, míg *Erhardt* külföldre menekül.

Az eddigi kihallgatások során az is kiderült, hogy a titkos szervezete tagjai kommunista jelzavakkal is voltak agítácót és céljuk egy állam-

lános felkelés megszervezése volt, amellyel a mai uralkodó rendszert akarták megbuktatni. Terveik az volt, hogy a munkásságot használják fel a köztársaság ellen és annak megdöntése után a terrorisztereket kiküldik a császárságot. A német császárság kikiáltását a többi mo-

narchisták, osztrák, magyar és orosz monarchisták akciója követte volna. A június 7-én kezdődő tárgyalások még sok érdekés részletet foglalk a Bajorországban működő reakcionáriusok restaurációs és terrorisztikus terveiről a nyilvánosságra hozni.

Államnyelven fognak tanítani a középiskolák felsőbb osztályaiban?

— Egy készülő rendeletről —

Az iskolai oktatás terén már több olyan rendelet látott napvilágot, amely a nemzeti kisebbségek jogait súlyosan korlátozza. Amikor az államnyelvet akarták kötelező tanítási nyelvvé behozni valamennyi iskolában, rájötték maguk az illetékes körök is arra, hogy ilyen formában ez a terv meg nem valósítható, a pedagógiai érdekek súlyos veszélyeztetése miatt sem.

Ennek ellenére most mégis egy olyan rendelet előkészítéséről értesült a *Bácsmegeyi Napló* munkatársa, mely a magyar anyanyelvű középiskolai tanulóknak tanulmányainak befejezését tenné lehetetlenné. Illetékes helyen ugyancsak most készülnek elő egy rendelettel, amely szerint a középiskoláknak csak az első négy osztályában lehet a tanítási nyelv magyar, a negyedik osztálytól fölfele a tanítás csak az államnyelven történhetik.

Egyes tanügyi inspektorátusok már értesítették is a készülő rendeletről a középiskolák igazgatóitól minisztériumig végeit.

A készülő rendelet méltán a legnagyobb megdöbbenést keltheti a nemzetiségi kisebbségek körében. A magyar anyanyelvű diákokra, akik az államnyelvet vagy egyáltalán nem beszélnek, vagy csak igen csekély mértékben katasztrófális csapást jelentene a tervezett rendelet életbelépése. Mert elképzelhetetlen, hogy a középiskolák felsőbb osztályainak tananyagát szerb nyelven meg tudná tanulni az államnyelven nem járatos magyar diákok, még a legnagyobb buzgalom és jóakarattal sem.

Az előkészítés stádiumában lévő rendeletről *Subotica*ra még nem érkezett még hivatalos értesítés, de illetékes helyen kijelentették a *Bácsmegeyi Napló* munkatársa előtt, hogy tálygáltak már az erre vonatkozó rendelet tervezetét. Remélhető, hogy még idejében győzedelmeskedni fog a józan megítélés és jobb beállítás és a nemzeti kisebbségeket súlyosan sértő tervből nem lesz mégse rendelet.

Kik lesznek Budapest képviselői

— A magyarországi választási küzdelem legújabb eredményei —

A budapesti szavazatokkal még nem számolták össze. A szavazatok összeolvasásának eddigi eredménye azonban már következtetést ad a végleges eredményre. A hétfő délig összegzett eredmény az egyes kerületekben a következők:

Az I. (budai) kerület.

Hétfő délben tizenkét órakor az I. kerületben a szavazatok aránya a következő volt: szociáldemokrata 12.253, polgári párt 1880, demokrata 4737, keresztény-szocialista 2627, Wolff-párt 12.938, gazdaságpolitikai párt 1693, Andrassy-párt 6304, 48-as Kossuth-párt 1068.

Eszerint a szociáldemokrata listáról *Peidl Gyula* és *Batiz Gyula* jönnek be, mivel azonban az előbbi szegedi mandátumát tartja meg, a lista harmadik helyén szerepel *Kéthly Anna* megválasztása bizonyos.

A Wolff-lista megválasztói képviselői *Wolff Károly* és *Benárd Ágoston* lesznek, a liberális listáról *Benedek János* kerül be a keresztény ellenzék megválasztott képviselője *Andrassy Gyula* gróf lesz.

II. (északi) kerület.

A kedd reggel megkezdődött szavazatoszámlálás egész déjelőt folyt. Az eddigi eredmény a következő: *Heinrich*-párt 858, szociáldemokrata párt 11.002, *Friedrich*-párt 1842, *Wolff*-párt 6168, a régi *Friedrich*-párt 807, demokrata párt 2944. A pártok megbízotainak előadásából az tűnik ki, hogy a szociáldemokrata és a demokrata párt között ebben a kerületben igen erős a küzdelem. Mégittük *Wolff*ék állanak legjobban. Előrelátólag a szociáldemokrata 4, a de-

mokrata-liberálisok 4, a Keresztény Egység Tábor 1 és a keresztény ellenzék 1 mandátumhoz jutnak.

A szociáldemokrata lista jelöltjei: *Payer Károly*, *Propper Sándor*, *Rothenstein Mór* és *Györki Imre dr.* Ezek közül *Payer* a dorogi, *Györki* a terebreni mandátumot tartja meg, így *Sütő József* és *Pikler Emil* kerülnek sorra.

A liberális lista megválasztott képviselői *Vázsonyi Vilmos*, *Ugron Gábor*, *Sándor Pál* és *Szterényi József* báró lesznek, bár a demokrata párt *Bródy Ernő* győzelmére is számít.

A Keresztény Egység Táborának listáján *Osillery András* az első. A keresztény ellenzék listája révén *Haller István* jut mandátumhoz, aki azonban vidéki kerülettel tartja meg a így a sorban következő *Homonnyai Tivadar* kerül be.

A III. (déli) kerület.

A III. kerületben keddig 97 urnából összesen 66.042 szavazatot számláltak össze, amelyek egyes pártok szerint a következőképpen oszlanak meg: Szociáldemokrata párt 27.014, demokrata párt 12.048, *Wolff*-párt 11 ezer 242, Andrassy-Friedrich-párt 6042, nemzeti polgári párt 1986, keresztény szocialista párt 4228, gazdaságpolitikai párt 2699, honvédelmi párt 879.

Itt 4 szociáldemokrata, 2, esetleg 3 liberális demokrata, 2 keresztény egység táborbeli és vagy 1 keresztény ellenzék, vagy 1 keresztény-szocialista képviselő választására számítanak. A szociáldemokrata megválasztott képviselői tehát *Vanczák János*, *Farkas István*, *Kitajka Lajos* és *Jászai Samu* lesznek. A liberális lista révén *Barczy István* és *Rassay*, esetleg *U-*

bert *Rezsó* jut győzelemhez, a *Wolff-Ernst*-listáról *Ernst Sándor* és *Usolyi Ferenc* kerülnek be a nemzetgyűlésbe. A keresztény-szocialista lista élén *Szabó József*, a keresztény ellenzékén *Friedrich István* áll, akinek a megválasztása így nem bizonyos.

A Pestkörnyék.

A pestvidéki kerületben kezdődött ma az osztlottak meg a szavazatok: Szociáldemokrata 23.888, egységspárt 5304, demokrata 4179, keresztény egység tábor 3241, Andrassy-Friedrich-párt 3190, függetlenségi 48-as párt 1087, honvédelmi párt 792, nemzeti szocialista párt 579.

Itt 3 szociáldemokrata, 1 demokrata és 1 egységspárti kap mandátumot. A szociáldemokrata képviselők tehát *Miklós Ferenc*, *Szabó Imre* és *Saly János* lennének, amennyiben azonban az első a győri pótválasztáson győztesként kerül ki, *Várnai Dániel* következnek.

A pótválasztások eredménye.

A pótválasztások eredményéről a következők újabb jelentések érkeztek be:

- Kiskőrös:** *Meskö Zoltán* egys. párt 5161, *Lucza Pál* *Rassay* p. 4121. Megválasztva *Meskö Zoltán*.
- Karcag:** *Csontos Imre* egys. párt 5298, *P. Abrahám* *Dezso Kossuth*-párt 3533. Megválasztva *Csontos Imre*.
- Gyoma:** *Zecké Antal* egys. p. 3291, *Vági István* szoc. dem. 2527. Megvált. *Zecké Antal*.

Álaldobás: *Zlinszky István* egys. p. 1951, *Rákóczy Ferenc* 48-as plk. 2653. Megválasztva *Rákóczy Ferenc*.

Tata: *Kálmán István* egys. p. megválasztva *F. Szabó Géza*.

Bia: *F. Szabó* egys. p. 3080, *Farkasfalvy János* *Haller* p. 2008. Megválasztva *Balla Aladár* *Kossuth*-párti.

Pilisvörösvár: *Baross János* plk. 316 szavazattal győzött *Rády Sándor* szociáldemokratával szemben.

Igal: *Javos Antal* egys. p. szemben *Óri Szabó* *Dezso* egys. p. győzött.

Sikszó: *Szalánecz József* egys. p. 2087, *Pulnoky Sándor* egys. p. 4198. Megválasztva *Pulnoky Sándor*.

Tolna: *Renczes János* egys. p. 1040 többséggel győzött *Spolarits Gy.* egys. p. szemben.

Harcfalva: *Hir György* egys. p. győzött *Czegledy Endre* egys. p. szemben.

Sárbogárd: *Huszár* *Dezso* egys. p. győzött *Czegledy Endre* egys. pártival szemben.

Kunbogyas: *Herczeg Béla* egys. p. 3676, *Paczek Géza* egys. p. 2889. Megválasztva *Herczeg Béla*.

Dombóvár: *Balogh György* egys. p. 5819, *órgófi Pallavicini György* *Andrassy* p. 6358. Győzött *Pallavicini György*.

Mézút: *Rác János* egys. p. 4239, *Vértes Vilmos* *István* 48-as plk. 3191. Győzött *Rác János*.

Magyarbajom: *Neubauer Ferenc* egys. p. 1500 többséggel győzött *Wagner József* *Rassay*-p. szemben.

Kasszentmiklós: *Makosay Zoltán* egys. p. 1000 többséggel győzött *Buday Gyula* dr. *Andrassy*-pártival szemben.

Rákere: *Szabó Gy. János* egys. p. *Dinich* *Ödön* *Andrassy*-p. A foglaltos jelentések szerint *Dinich* vezet 179 szavazattal.

Vác: *Krakkor Kálmán* egys. párt 3392, *Bárdos Ferenc* szoc. dem. 1740. Győzött *Krakkor Kálmán*.

Sopron: *Andrassy Gyula* gróf és

Hebelt Ede szoc. dem. Bredmény még nincs.

Nagykóta: Viczián István egys. p. 1341 szavazattal győzött Bíró Imre Boldizsár Rassay p. szemben.

Összegezés.

Pötválasztás összesen 37 kerületben történt. Ezek közül csak a tükrosan választó Sopronból nincs eddig jelentés. A hétfői napon az

Egységes Párt	30
Andrássyék	2
48-as kisgazdák	1
Függetlenségiék	2
Pártonkivüliek	1

mandátumot nyertek.

Repülőgépen szállítják Párisból Beogradba a király esküvőjére a déligyümölcsöt

Budapestről jelentik: A Franco-Romana repülőgéptársaságnak hétfőn este Párisból Budapestre érkezett repülőgépén tíz különösen csomagolt nagy láda érkezett. Ezekben a szállítmányokban gyulaforgácsok, fűrészpör és számafatu kosárrészek közé rakva, Sándor királynak Mária román királyleánnyal tartandó esküvőjére szállítják Budapestten keresztül a Párisból küldött ananászt, déligyümölcsöt, aszpitot és rákot.

A szállítmány hétfőn reggel 9 óra körül indult el Párisból a tásaság rendes repülőgépjével. Este hat óra körül érkezett Budapestre, ahol vámvizsgálat után kinn a repülőterén helyezték el a csomagokat, melyeknek súlya meghaladja a 100 kilogrammot.

A csomagokat egy külön repülőgépen kedden délelőtt tíz óra körül szállították tovább Beogradba.

Ugyancsak hétfőn este érkezett repülőgéppel Párisból Budapestre a „Le Petit Parisienne” és az „Excel-sior” két munkatársa, akik az éjjelt Budapestten töltötték és ugyancsak a külön repülőgéppel utaztak tovább Beogradba, ahonnan a királyi esküvő részleteiről fogják lapjaikat tudósítani.

Magyar színtársulat

koncessziót kér a Vajdaságban

Ungvári Miklós erdélyi magyar színgazgató Subotícára érkezett, hogy az itteni hatóságok támogatását kérje a Vajdaság területére a beogradi kormánytól kért magyarnyelvű színelőadások koncessziójához.

Régi kívánság a Vajdaságban élő magyar nemzetiségű lakoságnak, hogy kulturális igényei teljesülést nyerjenek a színházi előadások terén is.

A volt monarchia utódállamainak magyarlakta területein már két éve óta ismét működnek magyar színtársulatok. *Csehszlovákiában 3, Romániában pedig 11 magyar színtársulat játszik*, míg az SHS. királyság területén egyetlen magyar társulatnak sincs engedélye.

Ungvári Miklós már két évvel ezelőtt kért a kormánytól koncessziót a Vajdaság területére, akkor azonban kérését azzal utasították el, hogy az engedélyt csak a békeszerződés ratifikálása után nyerheti el. Azóta a ratifikálás megtörtént és így a dévai igazgató is elérkezettnek látta az időt kérelmének ismételt előterjesztésére. A színgazgató Beogradban már benyújtotta kérését és *Nusic* Branišlav, a közoktatásügyi miniszterium szépművészeti igazgatójának vezetésével kiliába helyezte, hogy a kérését a legrovidebb idő alatt minisztertanács elé terjeszti és a kormány döntéseiről, Ungvári Miklós már két évvel ezelőtt kért a kormánytól koncessziót a Vajdaság területére, akkor azonban kérését azzal utasították el, hogy az engedélyt csak a békeszerződés ratifikálása után nyerheti el. Azóta a ratifikálás megtörtént és így a dévai igazgató is elérkezettnek látta az időt kérelmének ismételt előterjesztésére. A színgazgató Beogradban már benyújtotta kérését és *Nusic* Branišlav, a közoktatásügyi miniszterium szépművészeti igazgatójának vezetésével kiliába helyezte, hogy a kérését a legrovidebb idő alatt minisztertanács elé terjeszti és a kormány döntéseiről,

még a királyi esküvő előtt megtörténik.

A terv szerint Ungvári negyven tagú társulata két hónapig tartó drámai- és operett-előadásokat tartana Subotícán, Novisadon, Becksereken, Kikindán, Somlorban, Sentán és esetleg a Vajdaság más nagyobb városában is. Az előadásokat már

Vegyes bizottság dönt a jegyzői pályázatok felett

— A királyi esküvő után közlik az eredményt —

Néhány nappal ezelőtt megírta a „Bácsmegyei Napló”, hogy Bács-Bodrog vármegye alispája a Bácskában megüresedett kétszáz községi jegyzői és segédjegyzői állásokra kiírta a pályázatot. A pályázat eredményét az akkori tervek szerint a sombri alispáni hivatal június 8-án, a királyi esküvő napján hirdette volna ki.

Hivatalos helyről most úgy értesülünk, hogy a kérvények elbírálására egy vegyes bizottságot alakítanak, amelyek élén Alexievics Mita államtitkár és Vlaskalni Milorád,

Gyilkosság az országuton

A nő főorvos adjutánsa — Két főtárgyalás

Kedden két bünyvet tárgyalta a suboticeai törvényszék büntető tanácsa. Pavlovics István törvényszéki elnök vezetésével.

Gyilkosság az országuton.

Két vádolt: Davesik Pál és Horváth Károly állott a bíróság előtt.

A vádat Uzokovicus Ilija államügyész képviselte, Davesikot Piskulics Zvonimir suboticeai, Horváth Károlyt Bosehán Sándor sentai ügyvéd védte.

A vád az volt, hogy Davesik és Horváth 1921. év november 26-án Tornyos-Pusztán Gombos Gyulát, aki Horváth Károly szállásáról hazafelé ment, előre megfontolt szándékkal, botokkal agyonverték. A megölt ember Horváth bérese volt.

Elsőnek Davesik Pált hallgatta ki a bíróság. Beismerte a jeltet napon, este hét óra tájban ő és Horváth együtt mentek az uton és találkoztak Gombos János béresel. Horváth panaszkodott Gombosra és rábeszélte Davesikot, hogy verjék agyon Gombost. Davesik engedett a rábeszélésnek és akkor ketten Gombos után mentek s midőn elértek, ő három ütött rá a botjával. De Horváth is háromszor fejbeverté Gombost, aki összeesett. Ők aztán elmentek haza.

Horváth Károly vádolt kihallgatása következett ezután. Nem érzi magát bűnösnek. Egyáltalában ott sem volt az esetenél, amikor Davesik — aki azelőtt mint béres szolgált nála — leütötte az országuton Gombost. A két béres között harag volt. Ő nem találkoztott az uton Gombossal és így nem igaz, hogy megöltötte.

A vádlottak után Horváth Vince utokaparótt hallgatta ki a bíróság tanúként. Ő találta az országuton haldozó Gombost és jelentette ezt a rendőrségnek. A botot is megtalálták a helyszínen.

Sándor Péter rendőr tanu azt vallja, hogy Davesik, amikor letartóztatták, beismerte, hogy ő hat ütést mért Gombosra. Akkor említett sem lett Horváthról.

A bíróság Davesikot emberölésért, — nem látva fenforogni az elősért, — fontolt szándékok, — 8 évi fegyházra ítélt, Horváth Károlyt, — akinek

augusztus 15-én kezdené meg a társulat, Ungvári társulatát a *temesvári* színtársulat tervezte, ahová koncessziója szólott. Ez a körülmény egymagában véle is bizonyosság mellett, hogy társulata ki fogja tudni elégteleni azokat az igényeket, amelyeket a magyar színtársulat teljesítményeivel szemben joggal várhatunk.

A B. B. B. osztály főnöke állnak. A bizottságba egy a demokrata, mint a radikális párt két-két nemzetgyűlési képviselőt delegált. A bizottság a királyi esküvője után ül össze és csak akkor bírálja felül a beérkezett pályázatokat. Értesülésünk szerint a bizottság hamarosan elkészül a kérvények felülvizsgálásával, ami után megtörténik a döntés és az eredmények kihirdetése. Így az állások elnyerése ráut beadott kérvények nem kerülnek a miniszter elé, mert a bizottság mandátuma a döntési jogot is tartalmazza.

bűnrészességét semmi sem bizonyította, — felmentette.

A nő főorvos adjutánsa.

Furfangos csaló állt kedden a bíróság előtt: Galambos Géza, akinek az volt a specialitása, hogy gyanutlan, jóhiszemű parasztagdákat, akik terményeket hoztak be a hetipiacra, meglopott.

A vádak egész sorozata van ellene. Nem érzi magát bűnösnek. A vádlóval felhozott minden esetre a legkörülmönfontabb védekezéssel áll elő. Vitéz Ferenc marlonosi gazdától négy zsák búzát esalt el. Vasziljevától hat zsák kukoricát, Balogh Mihálytól 308 kiló búzát. Ez utóbbi esetnél azzal védekezett a vádolt, hogy Balogh hitelt adta el neki a búzát és ő a hiteltelből 6400 korona ellenében havi 2400 korona kamatot ígért.

A károsultak közül elsőnek Vitéz Ferenc marlonosi gazdát hallgatta ki a bíróság. Elmondja, hogy fiával együtt behoztak Subotícára pár zsák búzát eladni.

Egyszerre odajön hozzájuk a kocsihoz egy katonabuzos ember és alkudozni kezdett a búzára. Azt mondta, hogy ő a női főorvos adjutánsa, miután megvette a kocsi búzát, 5 dinár foglaltat adott és elvitette az eladóval a búzát a Margit-malomba, ahol — szerinte — már várta a női főorvos ur nővére. A malomban a búzát lerakták, megmérték és a pénzt Galambos Géza — fölvetve. Vitéznek azt mondtotta, hogy most elmennek a női főorvos lakására, aki majd az egész búzát kifizeti, mert a malomban a főorvos nővérénél nem volt pénz. El is hajtottak hárman, Vitéz, a fia és Galambos — egy nagy ház elé. Ott az adjutáns az egyik kapun bement és a második kiszökött. Amikor a kapu előtt várakozó Vitéz bement a házba, akkor jött tudomására, hogy eszé lőval volt dolga és a hat zsák búzát bizony csak öt dinárt kapott, a foglaltat.

Vasziljevot ugy esalta meg, hogy hat zsák kukoricával Vetro Jánoshoz hajtatott. Ott lerakatta a kukoricát, a pénzt Vetrotól fölvetve, majd bort hozott — otthagyva Vasziljevot, aki

szintén már későn vette észre, hogy megalosaik.

A bíróság Galambos Gézát lopás bűntettében találta vétkesnek és 15 hónapi börtönrre ítélte, 3 havi vizsgálati fogságot beszámítottak.

Az ítélet jogerős.

A suboticeai küldöttség a király esküvőjén

— Az ünnepelő Suboticea —

Az országos ünnep ma már Suboticeának is ünnepi külsőt adott. A házakat hétfőn reggel fellobogózták és az S. H. S. meg román zászlók három napig hirdetik a királyi nászt. Sok kirakathatn megjelent Sándor királynak és menyasszonyának, Mariora hercegnőnek nemzeti színű szalagokkal díszített fényképe.

Az Alexandrova-utcát és a város-ház tornyát gazdag transparensekkel díszítették fel és a toronyban sok tarka kis villanykörte már hétfőn este kigyulladt, hogy az ünnepségek három napján színes fényt szórjon a suboticeai utcákra.

A suboticeai ünnepségek sorrendjét már megirtuk. Egyszerű külsőségekben fog csak megnyilvánulni a városnak a nemzeti ünnepben való részvétele, miután még a katonazenekar sem áll rendelkezésre, minthogy a beogradi ünnepségekben van elfoglalva. Így az önkéntes tűzoltózenekar fogja a zenés ébresztőt tartani a város utcáin.

Június 8-án munkaszünet lesz Suboticeán és az esküvő napját az iskolákban is megünnepelik. Valamennyi városi és tanyai iskolában rozmarin-gal és más élővirággal díszítik ezen a napon a királyi fényképét és mindenütt iskolai ünnepélyek keretében fogják méltatni a Karagyorgyevics-dinasztia érdemeit.

A suboticeai küldöttségek hétfőn már elutaztak Beogradba, hogy részt vegyenek az esküvői ünnepségeken. A város részéről Dobanovacscki Pál főispán, Pletikozits András dr. polgármester és Orsics Lázár főjegyző utaztak Beogradba és a küldöttség után megy még Lepedát Illés pénzügyi tanácsos is, aki magával viszi a királyi nászajándéknak megszavazott egymillió dinárról szóló takarékbetétkönyvet, amelyet a város köldöttsége a főudvarmesteri hivatalnak fog ünnepélyesen átadni.

Elutazott már a legtöbb párt küldöttsége is, még pedig minden politikai párt két-két taggal képviselteti magát az esküvői ünnepségeken. A küldöttséggel együtt ment Beogradba a suboticeai nők deputációja is, valamint az a négy leány, akik az esküvőre visszatérő királyi párt fogadják az ország minden részéből összesereglett lányok között.

De ezeken kívül is igen sokan utaztak és fognak még utazni Suboticeáról Beogradba. A rendőrségen sokan váltóllak ki erre szóló személyazonosság-igazolványukat és így sok suboticeai fog résztvenni a beogradi ünnepségeken.

RUFF

féle csokoládébonbonok utolérhetetlenek

Jugoszlávia nem vesz részt a Déli Vasúti konferencián?

A Déli Vasut szanálása ügyében tudvalevőleg hetek óta folyó tárgyalások készítek elő a döntést. A mintegy két héttel ezelőtt lezárult bécsi tanácskozások a nyilvánosság számára adott közlések szerint a június 10-én Velencében összehívott konferencia elé nem kerülnek akadályok. A Déli Vasut ügyének rendezése rövid összefoglalásban abban áll, hogy végre ismét fizetessenek az évi annuitások. Ebben a tekintetben a legnagyobb teher Olaszországra hárul, mely a Déli Vasut hálózatának túlnyomó részét örökölte. A bécsi tárgyalásokon tisztázottak látszott Olaszországnak az a szándéka, hogy az annuitások fizetését meg fogja kezdeni és hozzá fog járulni mindazoknak a bonyodalmas kérdésekhez, melyek ezzel összefüggnek minél egyszerűbbé való tételéhez.

A Déli Vasut szanálási kérdése fölött mindig mintegy mumus lebegett az SHS. Államnak az az esetleges elhatározása, hogy csakugyan nacionalizálja a Déli Vasutnak saját területén átmenő vonalait. Ennek a tervnek esetleges megvalósítása halomra döntene a Déli Vasut egységese igazgatásának lehetőségét, minden ehhez fűződő üzleti és hasznosodási számítás lehetetlenné tenné az annuitás kérdést, a Déli Vasut papírjaiban pedig hihetetlen krízist idézne elő. A Déli Vasut ügyében Bécsben folytatott tárgyalások azon az alapon történtek, hogy az S. H. S. királyság nem fog a Déli Vasut egységese igazgatásának nacionalizációs tervével utjába állni. És így a pénzügyi kibontakozás a velencei konferencián meg lesz

konstruálható. Legújabbban olyan hírek vannak elterjedve, hogy az SHS kormány visszautasította a velencei Déli Vasut-i konferencián való részvételt.

A hirt az érdekeltek körök is fenn-tartással fogadják, ugyanakkor

azonban világosan látjuk, hogy ha a jugoszláv kormány csakugyan távol maradna a velencei konferenciától, ez a Déli Vasut-ügy krízisét jelentené, melynek hatása a Déli Vasut papírjaiban is azonnal jelentkezne.

A relativitás elmélete a vásznon

— Einstein filmek —

Hamburg, május végén.

Az Einstein-tanok népszerűsítése... Érdeklődés-ébresztő... A kísérő előadás a laikus nagyközönség szellemi alföldjén mozog. Egy egész világ felfogásának átfarmálását keresztülvinni hivatalos teória első toborzója. Az arcképe izgatottak, mintha csodát várnának, úgy néznek maguk elé.

Gumbel dr. Berlinből, föllép az emelvényre. Halotti csend. És minden ideg a véksőig feszül. Megindul a film.

Einstein elméletének, tényeinek és problémáinak általánosan érthető közkinccsé válásához nem segít bennünket sem egy film, sem egy előadás, még egy hatalmas könyv sem. Amíg ezek a tanítások teljesen átjárják a közudatot, addig generációk folytatlagos szellemi munkájára lesz szükség, mert mégis csak különös dolog ma egyszerre másképp látni és másképp gondolkodni, mint eddig megszoktuk.

És az Einstein-film nem is ezt akarja elérni. Az Einstein-film csak azt akarja megmutatni a nagy szellem kortársainak, hogy honnan indult el a kulató elme és egy kis darabban nagy fölfedező utjának magával viszi a közönséget. Egy kis darabban, ahol még kell állnunk, mert tovább ma még nem kísérhetjük; oda legfeljebb a tiszta absztrakciókhoz szokott matematikaos mehetnek vele, mi állva maradunk Einstein világa: a téridővilág előtt.

Einstein tanainak egyik lelkes híve

azt mondotta, hogy a téridővilág rejtélyeinek és csodáinak megértéséhez, melyek egy abszolút világnézeti átfarmálást és átalakítást követelnek, ép »alattai gondolkodás-aktus« szükséges. Magának a filmnek kinyilatkoztatásai részben már mi is tudjuk, de amíg átjárja az emberiséget, hogy minden abszolút jelenség helyébe a relativitás fogalma kerül, addig sok idő fog lefolyni a világ vizein.

A film eleje egész ismeretes példaként mutatja Einstein kiinduló pontjait. A víztömeg, mely a távolból néve mozdulatlan tükröknek látszik, közelből mozgó felület; a tükör nyugodtsága tehát csodás. Az expresszantó, mely mellettünk elrohanva lélekzetet elállító sebességgel halad, egy magas hegyről nézve úgy tűnik fel, mint egy lassan előre mozgó gyík. Ezek Einstein kiinduló pontjai.

Aki követni akarja őt, annak egy igen szokatlan és első percre hihetetlennek látszó állítással kell megbarkoznia, Einstein szemlélődésében semmi sem áll biztosan, egyet kivéve és az egy — a fény gyorsasága. Az idő, tehát az a jelenség, amiben élünk, amiben minden másodperccel megszámlolunk, eltűnik, megszűnik egzisztálni.

Egy ember, aki a diványon mozdulatlanul fekszik, szédületes gyorsasággal halad s így neki, mint megfigyelőnek, számításba kell vennie, hogy a térben nem mozdulatlanul áll, hanem mozgásban van állandóan és számításba kell venni ennek a mozgásnak

gyorsaságát. A megfigyelő álláspontjából nézve minden történés csakis a tér és a gyorsaság kapcsolatában és kapcsolatából értékelhető.

Természetes, hogy ezzel megszűnik az egyidőben való történés is. Két különböző megfigyelőre nézve a történés ideje is különböző lehet s mindenkettő itélete helyes volt, — a saját maguk viszonyaira vonatkoztatva.

A suly — addigéle az abszolút fogalmak egyik legarkalatosabbika, — nem abszolút többé, mert a mozgó test sulya növekedik a mozgás gyorsaságával.

Még egy új csoda: A testek sebességükkel megváltoztatják — alakjukat: megrövidülnek. A körkörös testből ovális lesz, a négyzet téglalappá rövidül s a megfelelő gyorsaság elérésével egyszerű vonallá szugorodik. Ezek a képek érvényesek a »más mozgó szisztémában« élő szemlélőre nézve, míg a megfigyelő, aki abban a szisztémában mozog, melyben a test s melyben belül az összes belezárt anyag résztvesz a formaváltozásban, mind ebből nem vesz észre semmit.

A jövő és a múlt szintén relativ fogalmak. A csillag, melynek kigyulását ma vesszük észre a mi szisztémában, már régebben, évekkal ezelőtt loboghatott fel, — onnyi időbe telt, míg a fényugrás hozzánk hirt hozott az eseményről.

Igy a jelen a mi szisztémánkban, mult az övében.

Különös fontossággal bírnak az asztronómia vágó részletek, az Einstein-féle elmélet sok rejtelmet fejtett meg e téren is. Igen jelentős a fény eltérése egy nehéz test hatása alatt, mint pl. az égi test. Ennek közelében a fényugrás elterel irányából s így a csillagok az csillagot nem az igazi helyén látja.

Érdekesek a film részei, ahol a toronyból leejtett golyó utját mutatja be, mely nem egy függőleges vonal, hanem mivel a golyóval az egész torony és a föld is mozog — egy lapos

A régi Budapest

Írta: BAEDEKER.

Egyetemi élet

Az egyetemi élet — különösen a jogi fakultáson — intím, kedves s majdnem gondatlan volt. Nem kellett tulsokat tanulni, mert hiszen a magyar: jogásznak születik, s ügyvédé, bíróa, közbizalmokká szinte magától lesz. Akkor legalább így tudtuk; a legszorgalmasabb jogásziak se erőltette meg magát a végkimerülésig, s azért közülünk sokan mégis kiváló juristáká és közéletünk nevezetes alakjaivá lettek. A politizálást az egyetem törvénye szigorúan tiltotta, de nagylelkűen megengedte, s mivelhogy a római jogtól s a többi könyvektől ráértünk, a szerb-utcai vén épület kopott folyosóin nem kevésbé élénk politizálás folyt mint a Sándor-utcai Ház valamivel csinosabb kuloárjén, s némelyek tudattalanul, mások céltudó becsavágygál már itt készültek arra a »homonentó« szerepre, amelyet egy-két évtizeddel később az országházban játszhattak el.

A küönség csak abban nyilvánult meg a kétféle politizálás közt, hogy míg a Sándor-utcaiában örvöseztettek egymással a honatyák s néha egymásnak a becsületében is gázoltak egyes hajbakapók (a Csernatony-Lónyay affér épp akkortájt zajlott le), addig mi fiatalok türelmesel: voltunk az ellenvéleménnyel szemben s nem tartottuk: heceltenek azt, aki nem értett velük egyet, az elterések nem is voltak köztünk nagyok; az egész ifjuság liberális volt s csak árnyalati differenciák választottak el bennünket egymástól. Az akkori Magyarország fiatalágát még az Eötvös József báró által inaugurált humánus szellem s a doktrínacrék nemes szabadelvűsége

hatotta át, az »univerzitás« fakó folyosóin és az egyszerű tantermekben pedig felekezeti türelmetlenségnek nyoma se volt. Fajti ellentétéről még kevésbé lehetett szó, s a keresztény-magyar ifjak úgy éltek, tanultak, billiárdoztak és itak együtt a zsidó-magyar kollégákkal mint édes testvérekkel. Ha valami rossz-májú Kisszandra akkoriban megjárta volna Tassza-Eszlart és a mai kurzus az ő numerus clausus-ával, a keresztény tanárok és a keresztény diákok versenyt nevettek volna az ilyen képtelenségen...

A hetvenes években, amelyekről itt szó van, még nem szeptemberben, hanem egy hónappal később kezdődött a tanév, de októberben se tanultunk valami sokat, — nem volt rá érkezőnk. Ezt a szép hónapot végigkörtéskedtük. Addig, míg a két ifjusági egyesületnek: a Segélygyűlésnek és az Olvasókörnek az elnökségét és a választmányát meg nem alakítottuk, addig bizony nem szívesen nyultunk könyvhöz. Kinek lett volna kedve tanulni, amíg ezek a fontos állások nem voltak betöltve? Ha lett volna is hozzá kedvünk, Szűcs Pátri nem engedte...

Szűcs Pátri! Én már az egyetemen találtam ezt az »örök jogász«-t, a jó de könnyelmű, a lelkes de léha, a csuf de mégis rokonszenves Szűcs Gyulát, s amikor megváltam a tudomány e csarnokától, még ott hagytam őt. Pedig már vén jogász volt, amikor engem a folyosón »fogadott« s a szó szoros értelmében rám tette a kezét. Ő ugyanis ismereteket kötött minden ujjánom érkezővel és sietett a golyát informálni, kitanítani s a pártéletnek meggyerni. Fanatikus smokkja volt ez a jobb sorsra érdemes fiatalember az u. n. közéletnek, s talán éppen azért nem lehetett soha komoly tényezője annak. A leg-

termékenyebb éveit elkorcsoskította, politikai mozgalmakban felcsérelte, s anynyiszor ivott a haza üdvére s a mások egészségére, hogy azt végre az ő üdvére és az ő egészségére szynlette meg. Letört és sok hányattatás után mint képviseelőházi teremtisztos halt meg. Az egyetem is ifjuság egyik vezére bizony más álmokat szőtt, amikor a hetvenes években öblös, józsi hangjával a választások vezette s a »kingmaker« előkelő szerepét töltötte be. Bársonyszékéről ábrándozhatott a lelkes kortesvezér s a képviselőseget egészen »zikhre vette« de csak a közéletbe juthatott mind e csabos dicsőségnek, csak kibicelhetett a politikusoknak, — de nem játszhatott veük, szegény! Mégis, azok, akik együtt tanultak, mulattak és »választottak« vele, azok nem felejtik el, amikor élnek, és sajnálják a letört karrierjéért, a füstbement reményeért, az eljátszott életéért... Ma az ilyen alak az egyetemen lehetetlen anakronizmus volna, akkor oly jelenség volt, amely nem volt természetellenes, sőt szimpátiákat kellett, — még a tanárok is kedvelték, bár persze sokallták a szemesztereket, amelyekét ez a »bomootes Haupt« az egyetemen töltött.

A kortesoktóber egészen az ő hónapja volt, de másoknak is jó életámulmányul szolgált. Azok, akik később a nyilvános életben, a meggyekben és az országgyűlésen szerepeltek, itt kezdték a parlamentáris üzemet. Szinte törvényeszerűnek látszott, hogy akik az egyetemen mozgalmakban sikerrel vesznek részt, azoknak jövőjük az élet nagy arányában is. Beöthy Zsolt (aki akkor hagyta el az egyetemet, amikor mi oda bevontunk), Vissz Imre, Wallisch Gyula, Timon Akos, Ruffi Pál (állandó pártzomszédom), Bezerédj Viktor, Fejnyevy Fercn, Kammerer Ernő, stb. csupa

olvasóköri és segélygyeleti elnökök és egyéb dignitáriusok voltak, az egy Wallisch Gyulát kivéve, aki nem emelkedhetett ilyen magas polcra, mert egy választáson — épp a Szűcs Pátri korteskedése folytán — megbukott Tison Akossal szemben. Amiből megint az derült ki, hogy olyan józások is érhetnek el sikereket a politikában, akik huszves korukban nem elnököltek valamelyik ifjusági egyesületben.

Az ilyen október csodaszép szezon volt, — csak jóval később élvezhettem hasonlóan szép napokat Rómában, ahol ottobrate-nak nevezik azokat a verőfényes, megnári és megnemzősi napokat, amelyekben Tivoliban és Frascatiban, Albanóban és Genzanóban a szőlőt szedik s a lenemő nap a korán beálló olasz este olyan megvilágításokkal örvendeztet meg, amelyek a költők és a festők többre becseleknek a tavasz minden szinzipomjánál. Am azok az októbernapok ott Pesten, az egyetem-téren jobban izlettek nekem, mert akkor fiatal voltam és boldog, a szívem a szeretet és barátság meglehető dóbant és tele volt a barátkozás, a közlekenység, a mindenkiveltegeződség meghitt hangulatával. E korteshónapokban minden hónapokban minden heten összejöttünk kétszer-háromszor valamelyik kávéházban vagy a Vigadó kisebbik nagytermében, ahol festetlenül s kedélyesen kapacitálunk egymást. Dicsőítettük a jeleltűnket, de nem pocskondiáztuk le az ellenfelet, s ha elveszett valahol egy ezüstkanál, — nem fogtuk rá, hogy ő csepte el. És aztán, ha valaki azzal jött, hogy a listánkba vegyünk fel még egy ízr. vallású kollégát, — nem burrogta le senki azzal, hogy: zsidó bérenc!...

A tanárok és hallgatók közt is kellemes érintkezés állt fönn. Egy általunk rendezett banketten, amelyet — ha

gorbát ad. Az ágyútegekből kiáltó go-
lyák a mező koccin (a betűs és az
alhangys helyén) már különbözőkép-
pen mutatják meg azt az ágyút, mely-
nek a lövege átütötte a kocsit.

A csikági katonának, Michelson-
nak, az Áier és a fényágyú mozgásá-
ra vonatkozó világűr kísérleteivel
foglalkozik a film harmadik része.
Ebből folyik a fény gyorságának al-
kalmatlósága: az egyedüli mérték Ein-
stein világában. Ennek a bizonyítási-
cél — a fény gyorságával rohanó
(300,000 km. másodpercenként) ex-
presszovonat s a benne s rajta kívül le-
vő órák megfigyelése — már behu-
ladja az előadottak mélységével azt a
hatást, ahová a laikus közönség kö-
vetni tudja az előadás fonálát. Sem az
előadás kiválóssága, sem a kitűnően
megalkotott film nem tudja ezt az ért-

éthidalmi.

A film lepereg. Az előadót viharos
taps innepeli. S aztán indul hűfő a
lények.

Mindenki urának valami különös ki-
bejezés van. Az utolsó azavak, hogy
ez mind csak kezdet s hogy az elmé-
let mélysége az egész világot átfor-
maló erővel bír, megdöbbentette az
elémeket. Zavartak, kábultak az embe-
rek. A hűső világ olyan különös eb-
ben a pillanatban.

A vioclapokban látom mánap a
címoldalon: „Kijövetel az Einstein-
film előadásról. Elyult, különös em-
beri testek, össze-vissza járó villamo-
sok, minden órán más idő — egy nagy
készség az egész kép. Kitűnő, szatirikus
karrikatúra.

Hogy fog ezen nevetni az unokám,
ha — Einsteinnek van igazal

Mennek a magyarok Amerikába

— Széthallik a szlavóniai magyarság —

Kalásztenger zöld tükre felett
aranyban uszó napűtés. A ka-
lásztengerben szabálytalan szige-
rek, falvak, amelyeknek házaiból
a munka zaja hallik ki. Magyar-
rok, svábok, sokak az a pünkösdi
pihenőn ott ülnek fehér ingben,
színesen kivarrott mellényekben
és kurtaszürü pipákból füstölnek
bele a mozdulatlan levegőbe.

Amerika, kővér dollárok, a nagy
energiát evő gyárak égetik a pi-
pázó emberek agyát.

Elmenni, tul a vízre, csak így
mondják, mintha Amerika a gomb-
bosi Duna mellett lenne. Arra a
kérdésre, hogy miért, mindenütt
az a válasz, hogy még több földet
akarnak, kevés ami van. Dol-
lárokon pedig könnyű venni.

Három szlavóniai feluban jár-
tunk, magyarok, svábok és soka-
cok, mindenütt Amerikáról be-
szélnek és népes csoportokban

indulnak tul a vízre. A dollárok
híret azok hozzák, akik kint jártak,
inert itt majdnem minden házban
van egy olyan ember, aki a nagy
utat megjártá.

A mikanovcei hentes

Tizenháromban ment ki Ameri-
kába, tavaly jött vissza. Azóta
hentes és mészárosmesterséget
folytat. Ő azt mondja csak öt
millió koronát hozott haza, a
falubeliek úgy tudják, hogy tíz-
nél is több van neki. Reggel hat
órakor már ott áll a vágótöknél
és félkilóként méri a húst. Piro-
széles arcában nevetésen ül a
boldogság, csak amikor a din-
drókat számolja, vonul rajta végig
valami sunyi képszség. Még több
pézt akar, azt mondja.

— Lehet, hogy ujra kimegyek,
nincs nagy félremler sokáig egy
helyen maradni.

Estéknént, amikor a mészárszék

emlékszem — az olvasókori választás
után rendeztünk, a nagyságos urak kö-
zül is többen vettek részt. (Akkoriban
még csak ez a „szerény” címzés járt ki
a professor uraknak.) Kautz, Apáthy,
Schneider és mások szívesen fogadták
a hívásukat, otthon hagyták a tanári
előlekösségeket és olyan feszületül tár-
salogtak velünk, mint ha a kollégáink
lennének, vagy ők volnának — mi-
eink. Még a napyon éleáras és láz-
zólag kísé búsztá Apáthy látván (a híres
természettudós apja) is barátságosan pa-
rolázott velünk. Fenyvesy Ferenc — a
ki eleven képviselőházi és klubéleti
karrier után mint vesprémi főispán halt
meg — és mi mondtunk poharköszön-
őt az előkelő vendégeknek. Képzelnék
a boldogságunkat, amikor másnap reggel
ez a „historiai” eseményt megörökítve
olvastuk a — hivatalos lapban! Később
mind a ketten — különösen Fenyvesy
— megszoktuk az éjfélta nyilvánosságot,
de e szép este után úgy tűnt fel elő-
tünk, mint különös szerencse, bár — mi-
előtlen közeletti szereplésünknek.” Azon
jutalma tessek csodálkozni, hogy a
Budapesti Közlöny efféle híreket is ho-
zott. Egy évvel utóbb a kitűnő Sala-
mon Ferenc, a lapnak szerkesztője hó-
napokon keresztül folytatásokban kö-
zölte az áruvéri híreket: „előtt
Szigligeti Edének „A dráma és vállajai”
című hosszú munkáját, amely rendszeres
„dramaturgia volt (könyvben mintegy
öt-hatszáz oldal) s azoknak az előadások-
nak volt a folytatása, amelyeket Szig-
ligeti a színházban tartott. Salamon
Ferencnek sokat kellett szenvednie ezért
a szerkesztőjének cselekedetért. Állan-
dóan gonyolták az „érdekesítő” olvas-
mányért, amellyel az előfizetőink ked-
veskedik és miundatlan akadt egy-egy
zsalicionis ír vagy tudós, aki megki-
nált egy rételezes antropológiával, szer-

ves vagy szervezeten vegytannal vagy
egy geológival a Budapesti Közlöny
„tárcája” számára . . .

Egy pillanatra visszatértek a bankette,
de csak azért, hogy az öreg Wenzel
Gusztáv (ahogy egymás közt neveztük:
Wenzel papa) nem jött el oda. Az el-
maradását öszintén sajnáltuk, mert na-
gyon szeretjük, ha nem is tiszteltük
eléggé, ezt a jóízű tudóst, akinek nem-
csak okulásit köszönhetünk sokat, de
számtalan vidám percet is. Tudatos és
akaratlan művekben egyaránt gazdag
volt az öreg s igazán nem érdemelt
meg, hogy a rusztikusabbak közöttük
csak a groteszk vonásait látták s a ne-
meseket, a finomakat nem tudták észre
venni. A „Blau Katz”-ban, a Király-
utca egy meglehetősen ordenáré épkes
mulatójában, a modern orfeumok egy
gyenge, de akkor nagyon frekventált
Vorländer-jében daloltak akkor egy é-
gész finomtalan szonét, amelynek a
kezdeti is, a refréje is így szólt: „Der
Wenzel kommt, der Wenzel kommt, der
Wenzel ist so’ da!” Ez a Wenzel, a
kiről ott énekeltek, valami deris figura
lehetett, de a pajkos jogások ráhúzták
azt az érdemes öreg tudósról s napokon
keresztül ezzel az „elmés” vesporral
fogadták őt. A jólelkű ember néhány
napig tűrte a buta inzultust, de egy-
szer csak kifésztelte magát s nála so-
katalan keményfeggel így szólott le a
katedrálra:

— Igen, uraim, itt vagyok és nem
azért jöttem hogy önök énekeljenek, ha-
nem azért, hogy előadást tartsak.

A nagy tanár e szavaira siri csend
lett s a től a naptól fogva Wenzel ta-
nár ur csak úgy hallhatta ezt a nótát, ha
a „Blau Katz”-ba járhat el érte. De
nem ment oda, hanem otthon dol-
gozott az Arvadkőri Okmánytáron . . .

ajtaját becsukja, a véres, fojtos
kötényét felakasztja a szagra, kiül
a ház elé. Odasereglenek neu-
csak a szomszédok, hanem a
faluvégiek is és lángragyult szem-
mel hallgatják a mészáros csoda-
országáról, Amerikáról szóló me-
seit.

Az agyokban elszélesülnek a
buzatáblák és mindennap többen
mennek a Jegyzőház utcafele
kérni. Három-négy hét leforgása
alatt újabb csoport vag neki a
végnélküli víznek, hogy meghal-
janak az álmok.

A rogganttérű magyar

Nagy túlrós szemében, mintha
mindég a könnyek csillognának.
A lábán tompaorrú amerikai cipő
van és a térde szögkörtén bi-
csalíki meg a nadrágszárban.
Köhögősen, történ beszél.

— A banya . . . higgya meg,
nem ér az semmit sem. Van aki-
nek sikerül, de legtöbbször bizony
nem. Avval a munkával itt is
meg lehet élni. Én is azt hittem
tizenkettőben, amikor kimentem,
hogy vékaszámra öntik az ember
elő a pént. De tévedtem. Meg-
eszi ott nagyon s munka az
embert.

Ő már többet nem álmodik
Amerikáról, a vízentelt fekete
gyémántmezők elvitték minden
álmát. Szakadozottan, hörgő, rossz
tüdővel, üres zsebbel, munkakép-
telenséggel karral tért vissza. A fa-
lubeliek elkerültek. Nem szeretik
gyászos meséjét a pennsylvaniai
bányák sötét éjszakájáról
hallani.

Utrakészen

Nyolcan vannak, asszonyok
meg férfiak. Van közöttük sváb,
sokak és magyar. Egy sem sze-
gény, az egyiknek nyolcvan lán-
c fődje van. A sokakoc csomagjai
szines kenderiszövetesbe vannak
becsomagolva, a sváboknak ko-
porsószerű fekete utilédájuk van,
a magyarok vágának legszeg-
nébbben neki a nagy utnak. A
szineshuzatu párnák csúcska ki-
latszik a hirtelen összekötött le-
pedő csomagokból. A vinkovcei
állomás harmadik osztályú vár-
termében elnyultak, az srokon a
reménykedések halvány lázával
járnak a vonatra. Szlavóniából
jönnek. Az Amerikáról olyan fur-
csán álmódó községek valamelyi-
kéből. Nem hisznek semmi rossz-
ságról Amerikáról.

A nyolcvan lán- c föld tulajdo-
nosa azt mondja, hogy ő semmit
sem veszíthet. Az utiköltséget
minden bizonnyal megkeresi és
ha nem sikerül semmi sem, akkor
visszajön a földjét felesbe adta.
Ha vissza kell jönnie, akkor ott
folytatja, ahol elhagyta. Meglátja
legalább Amerikát. Gyereke nincs,
az asszonyt pedig viszi magával.
Az egyik sokak úgy beszél,
hogy a szomszédja kint járt és
amikor visszajött, az öven lán-
c föld mellé meg ötvenet veit, most
szól van neki. Szeretné ő is az
övet megduplázni. Még harminc
éves mindössze, bírja a munkát,
szeretne örökségére vagy száz
lán- c földet.

Bejön a vonat. A csomagokat
hirtelen felnyalábolják. A vár-
terem tömege utat nyit nekik,
amikor a portás kinyitja az ajtót,
kellő respektussal engedik a töb-
biek, hogy ők szálljanak be elő-
szőr. Öregasszonyok, akiknek

semmi közük sincsen hozzájuk, a
bő fekete seiyemszoknyából elő-
veszik a tarka zsebkendőt, egy-
kőny szerítődik fel velük.

— Sajnálom őket, — pityergi
az egyik. Az én fiam is kintjárt
Amerikában, tudom annak a sor-
rét. Heptikás lett a bányában.

A szlavóniai falukban tovább
fűződik az amerikai mesék láncá.
Akkor heptikásan, rogyant téré-
del jönnek haza, azokat kikerü-
lik, nem hallgatják meg. Azoknak
a keveseknek van hitelük, akik
sok pénzzel jönnek haza. Ezek-
nek a meséknek sok hallgatója
van. A vonatok a vinkovcei álló-
masról mindennap visznek szla-
vóniai kivándorlókat. Nem sir-
utának senki sem, mert az a
hitet hagyják után, hogyha
hazajönnek, megszállásulnak a
buzatáblák.

Itt pedig halálos szerelemmel
szeretik a földet. (zyl.)

ELIÉREK

— Különvonat megy Subotícá-
ról az esküvőre. A királyi esküvő
alkalmával csütörtökön, június
8-ikára virradó éjjel 1 órakor kü-
lönvonat megy Beogradba, akora
reggel 6 órakor érkezik meg.
Beogradból a különvonat ugyan-
aznap délután 5 órakor indul és
11 órakor érkezik vissza Suboti-
cára. Ennek a vonatnak az uta-
sai 50 százalékos utazási ked-
vezményben részesülnek, amely-
nyiben a Subotícáról Beogradba
szülő menetjegy a visszautazásra
is jogosít. Kedden, szerdén és
csütörtökön Novisad és Beograd
között szintén közlekedik kü-
lönvonat, mely reggel 5 órakor in-
dul Novisadról, 8 órakor ér Be-
ogradba, onnan este 9 órakor in-
dul vissza Novisadra, ahova éj-
félok érkezik.

— Törzene és táncmultság Pa-
licson. A király esküvője alkalmá-
ból Palicson szerdán délután
5-7 óráig törzenet rendez s ör-
kentes tüzeltő-zenekar, majd pe-
dig éjjeligi tartó táncmultság lesz.
Ez alkalommal az utolsó villamos
éjfélok indul Palicsról.

— Képfelállítás Beogradban. Beo-
gradból jelentik: A beogradi gim-
názium épületében a jugoszláv
festők, mintegy százötvenen ki-
állítást rendeznek. A kiállítson a
zagrebi „Lada” csoport amely
legmodernebb irányt képviseli, is
résztvesz. A kiállítson a király
is megjelenik.

— A városi költségvetés köz-
szemlén. A városi költségvetés
június 2-től számítva 15 napig
közzemlére van kitéve a városi
főszámvevői hivatalban (városház
l. e. 38.) és minden érdeklődő be-
tekintést nyerhet.

— Lemondott a lengyel kormány.
Varsóból jelentik: Ponikovsky
miniszterelnök tegnap átnyújtotta
Pilszudskynak a kormány lemondá-
sáról szóló határozatot. Pilszud-
szky a kormány lemondását nem
fogadta el. Ponikovsky és mi-
nisztertársai ragaszkodnak a le-
mondáshoz és kijelentették, hogy
tovább nem látják el az ügyek
vezetését.

— **Munkaszünet a királyi esküvő napján.** A kormány rendelete értelmében június 8-án, csütörtökön általános munkaszünetet kell tartani az egész ország területén. A rendelet hatálya minden üzletre, ipartelepre, gyárra, valamint az állami és magánhivatalokra is kiterjed. Borbélyüzleteket reggel 8 óráig nyitva lehet tartani.

— **Az angol király születésnapja.** Londonból jelentik: Az angol király születésnapját nagy ünnepséggel ülték meg egész Angliában. Régi szokáshoz híven a király az alkalommal többeket nemesi méltóságra emelt. A kereskedelmi és pénzügyi világból öt embernek peeri méltóságot adományozott.

— **Az albán delegáció Beogradban.** Hétfőn este érkezett meg Beogradba az albán delegáció, mely az esküvőn a tiranai kormányt képviseli. A delegáció vezetője Ali Riza pasa, akit valószínűleg Albánia beogradi követévé fognak kinevezni. Ugyancsak hétfőn megérkezett Beogradba az esküvői ünnepségekre a Gloworm angol monitor is.

— **Elnaptólká a szkupstinát.** Beogradból jelentik: A képviselőház kedden délelőtt fél tízkor rövid ülést tartott. Ribar elnök az indítványozta, hogy a királyi esküvőre való tekintettel pénteken délelőtt 10 óra napot adják el a szkupstinát. Az indítványt elfogadták. A pénteki ülés napirendjén a miniszteri felelősségről szóló törvényjavaslat szerepel.

— **Az összes iskolák esküvői ünnepsége.** A közoktatásiügyi miniszterium rendelete értelmében kedden, szerdán és csütörtökön, a királyi esküvő alkalmával minden iskolában szünetelt a tanítás. Az esküvő napján, csütörtökön, valamennyi intézetben a növendékek ünnepséget tartanak.

— **A francia delegáció Berlinben.** Berlinből jelentik: A legközelebbi napokban Berlinbe érkezik az a francia küldöttség, amely az őszinte franciánémet barátság megalapozásán fáradozik. A bizottság tagjai Painleve, volt francia miniszterelnök, Renandel a francia kamara tagja és a Sorbonne egyetem egyik professzora.

— **A román kormány megsértette az erdélyi reformátusok autonómiáját.** Bukarestből jelentik: Az erdélyi református egyházkerület nemrég püspöké választotta Sulyok István lelkészt. A román kormány a megválasztás ellen tiltakozott és kiltatásba helyezte, hogy ha nem állnak el az erdélyi reformátusok Sulyok megválasztásától, a nagyváradi püspökséget el fogja törölni. Az erdélyi egyházkerület, amely a kormány beavatkozását súlyos sérelemnek tekinti, most memorandumot terjesztett a román kormányhoz, amelyben Sulyok megválasztásának jóváhagyását kéri.

— **Merénylét Scheidemann ellen.** Kasselből jelentik: Scheidemann polgármestert hétfőn, amidőn Wilhelmshöhebe kirándulást akart tenni, egy fiatalember megfenyegette és valami folyadékot öntött az arcába. Scheidemann kétszer utána lövött, a menekülő merénylőnek és aztán elvesztette az eszméletét. Scheidemann nem sérült meg. A tettes elmenekült. Az eddigi vizsgálat megállapította, hogy csak az egyik pohárka merénylőről lehet szó és tekintettel a német nemzeti pártnak Scheidemann ellen intézett agitáció közvéleményes voltára, a vizsgálat ebben az irányban kutat a tettesek után.

A nemzeti kisebbségek ügye a népszövetségi liga elé kerül

A prágai konferencia megnyitása — Intranszigenz francia hang a népszövetségi kongresszus prágai ülésén — „Magyarország barátja a békének” — Benes a leszerelésről

Prága. A népszövetségi ligák kongresszusa hétfőn délelőtt tartotta megnyitó ülését, amelyen mintegy kétszáz delegátus vett részt. Ruffini szenátor, a szövetség elnöke köszönetet mondott a szíves fogadtatásért, majd Maros tanár, a cseh liga elnöke röviden vázolta a kongresszus programját.

Benes miniszterelnök szóait ezután föl. A többi között kifejtette, hogy véleménye szerint az értekezlet lényegesen elő fogja mozdítani az újjáépítést. Az önk feladata — mondta — nagyon meg fogja könnyíteni az erre irányuló munkálatait. Programjukon ott látom a fegyverkezések korlátozásának kérdését is.

Foglalkozni fognak továbbá a nemzeti kérdéssel, valamint az a kérdéssel, hogy a népszövetségnek hogyan lehetne fokozott mértékben súlyt és tekintélyt biztosítani. Ez a két kérdés, bármennyire különbözik, mégis egyazon alapon nyugszik.

Ruffini szövetségi elnök kifejtette, hogy azoknak a nagy eseményeknek megvalósítása, melyeket a szövetség

magá elé tűzött, még keveset haladt előre. Reméli azonban, hogy a kongresszus munkálatai lényegesen előbbre jutnak.

Appel francia delegátus hangoztatta, hogy Franciaországot igazságtalanul vádolják imperializmussal: valójában Franciaország borzad a háborútól és csupán gyógyítani akarja a háboruban szenvedett sebeit.

Ebben a szellemben azonban jövőtől szükségesnek tartja a jövőtél teljesítését és a háborus bűnök megbüntetését.

Lukács magyar delegátus kifejti, Magyarország ezidőszert még nem is tagja a népszövetségnek, mégis reméli, hogy a nemzet-követségé valamikor létre fogja hozni a békét, és az igazi békét. Magyarország barátja a békének és a legcsekélyebb mértékben sem okozta a háborút.

Több más delegátus felszólalása után az ülést berekesztették, mire valamennyi résztvevő Massaryk elnök-nél diszcedben jelent meg, ho több felköszöntő hangzott el.

— **Forradalom Paraguyanban.** A „Daily Mail” jelentése szerint a Paraguyan forradalom tört ki, amely egyre terjed. A kormánycsapatok sok helyütt átpartoltak a felkelőkhez.

— **A Páris-Bukaresti repülőjáró egy gépe leszállt Pancsován.** Novisadról jelentik: A Páris-Bukarest között közlekedő repülőjáró egy gépe, a motor defektusa miatt, kénytelen volt Pancsovánál leszállni. A gépen volt a párisi „Matin” külön tudóstója, aki a beogradi királyi esküvői ünnepségekre jött a gépen Párisból. A novisadri repülőgép műhely egy szerelője autón a baleset színhelyére ment.

— **Fedák Sári tizenöt millió magyar korlát keresett Amerikában.** Fedák Sári a múlt héten fejezte be amerikai turnéját. Tizennyolcezer dollár keresettel fejezte be Fedák körúját, ami tizenötmillió magyar koronának felel meg. Fedák szombaton, e hó 3-án hagyta el Newyorkot és június közepén érkezik vissza Budapestre.

— **Bulgária cáfol.** Szófiából jelentik: A bulgár távirati ügynökség hivatalosan cáfolja, hogy a szovjetkormány és Bulgária közt megegyezőesek jöttek volna létre, valamint hogy a Vrangel-tisztek ellen a bulgár kormány az oroszokkal való megegyezés alapján lépett fel. Bulgária mindig ragaszkodott alapelveihez. Az Oroszország való összeköttetés felújítására semmit sem tesz mindaddig, míg az antant hatalmak nem állják helyre Oroszországgal a kapcsolatot.

— **Elloptak egy Rembrandt-képet.** Berlinből jelentik: Rembrandtnak a „Pál apostol a fogságban” című képét a minap éjél a stuttgarti állami képtárból ellopták. A kép értékét öt millió márkára becsülik. A tettesek kézrekerítésére és a kép felkutatására 50 ezer márká jutalmat tűztek ki.

(*) **Dr. Herman Károly** orvos németországi utjáról visszatérte és rendelkezést utból megkezdte. Rendel. d. e. 8-10-ig és d. u. 2-5-ig. Rudics-u. 2. Röntgen. 3747

Ki ruhazza a mezők lilomát

mondotta egyszer az aggódó emberek nézárta Jézus, aki keresztjén halt meg, mert szerette az embereket. Rongyosok, chezők, szenvedők kis csapata vette körül valahol a palesztinai cédrusfak alatt. A nap forrón süttött, a szegények chezők és szomjúhoztak a csurgó fényben, a dusvízi Eufredesz mellett, a kisázsiai partokon, a városokat gyűrűző sáeardőben és Jeruzsálem falai között. Pár ember — halászok, mesteremberek, plebejusok — kísérték akkor Jézust apostoli utján, mezitlábos gyerekekkel és fonyadt mellű asszonyaikkal, hogy hallják az ígét, amit a názareti tanított, csodálatos ígétet igazságról, Istenről, békéről és szeretetről. A nap éppen az ég legfelsőbb boltozatán ingott, a mezők szárnyszegettek és messziről látszott a jeruzsálemi templom, ahol a bölc papok imádkoztak a hívős márványfalak között. A hegy lankásan pedig, ahol pihentek, virágok nyitlak, pipacsok és lilomok...

Pünkösdkor sok-sok rongyos, sápadt-arcu gyereket láttam, sok-sok emberlilomot, akik bámszan, éhes szemmel szaladgáltak az utcákon. A zenére csődültek össze, a belvárosba, a sok zászlóra, plakátúra és diszkapura, amit jétékony kezek emeltek itt-ott a városban. Sokan voltak, nagyon sokan, a legtöbbje mezitláb, mert a nap forrón süttött és ilyenkor nem lehet már cipőben járni a szegénygyerekeknek. Nézték, csodálkoztak, igrigyen nézték a korzót, amint hullámzott gazdagon és gondatlanul a déli nap alatt. A zöldlombokból, virágokból és zászlókból összerűt diszkapuk előtt százával döngtek szegények. Maszatások voltak, apólatlanok. Nem tudták, hogy azok a lelkes lények, akik a kapuk előtt, a sátorok alatt sűrűtek-forogtak, az ő részükre gyűjtenek cipőt, ruhát és játékokat. Egyetlen vágyuk volt, hogy bemehessenek a kapun, be a kertbe, ahol olyan sok a konfetti, virág és enniváló...

Kétezer év telt el Jézus óta. Kétezer esztendő! — és a rongyosok, a szegények, akik aggódnak, még mindig csak Jézus szavaival vigasztalódnak:

— Ki ruhazza a mezők lilomát? ...

SPORT

Bajnoki mérkőzés. Sándor királyi esküvője napján, csütörtökön a Bácska sombori-utai pályán a Concordia és a Bácska csapatai bajnoki mérkőzést tartanak. Az erőviszonyokat tekintve a Bácska győzelmét várjuk. Előzőleg az I. B) csapatok játszanak.

Külföldi eredmények. A német bajnokság elődöntőmérkőzése: Hamburger Sportverein—Wacker 4:0, Nürnberg S. C.—Nord—West (Berlin) 1:0. Bécs: Hakoah—Haarlem (Hollandia) 4:2, W. S. C.—Haarlem 1:0.

U. T. E.—Union (Hamburg) 2:1. Az úpestiek a mérkőzés végéig utalták a mezőnyt. A némelek fáradlan játszottak.

A Vac Bécében. A Vac csapata pánkosdkor Bécében játszott. Az első nap 1:0 arányban vereséget szenvedett a Wiennától, hétfőn azonban 1:1 arányban eldöntetlenül mérkőzött.

Kenyeri két uszókerekort javított. Kenyeri Lajos az N. S. C. pünkösdi nemzeti uszókerekort mindkét napján országos rekordot javított. Válsárm az 50 méteres gyorsúszásban 27 másodperc alatt győzött, hétfőn pedig a 100 méteres gyorsúszásban állított föl 1 p. 04,8 mp.-es idővel új rekordot.

(x) **Ófésűse a király házassága** alkalmából az ünnepélyes istentisztelet az izr. imaházban f. hó d. e. 11 óra-kor tartatik meg, melyre a t. érdeklődőket ezennel meghívja az előjáróság. 3878

(x) **Próbaszónoklat a zsinagógában.** Dr. Grünwald Illés csakovcei főrabbi f. hó 9-én esti fél 8 óra- és 10-én d. e. 10 óra-kor tartja meg az izraelita templomban próbaszónoklatát, melyre a t. érdeklődőket ezennel meghívja az előjáróság. 3879

GIPSZ
Alabaszter,
Modell,
Sztukatura
nagyban és kicsinyben
GRADIVO
trgovačko društvo
ZAGREB,
Bogovićeva 3. Tel. 5-55.

Magyarországi birtokok, bérházak, családi házak és villák legnagyobb választékban és jutányosan kaphatók; Léány és Társas bankhitelnyomai üzlete ingatlan osztálya Budapest, Utóú 14. III. Válaszbélyeg kéri. 3810

BUZIÁSI
természetes

SZÉNSAV
10 kg.-ként 100 dinárért kapható: 7630

JULIJO BAUER
Gyermekkereskedőnél Novisad, Lerakat Nélbácska részére. Sajtó tartályok töltés végett átvételnek.

MŰLÁBAK, MŰKEZEK, EGYENESTARTÓK, SCHÖNBURNÁL, SUBOTICA
Pašićeva ul. 5. Telefon 275.

Perfekt horvát-német levelezőt (aótlea) keres a **Djakovi Hen-germalom R.-t.** Djakovo 3898

GUMMI BÉLYEGZŐT
ciril, horvát vagy bármely más nyelvi leg-
szébb kivitelben és leg-
gyorsabban gyári áron
KÉSZIT
DEUTSCH I.
optikus Subotica, Rog,
Alexandra-utca 22. sz.
Telefon 316. szám. 695

DIAMALT
Pékák Hajnal, „DIAMALT”
a Hausler és Szabolcs gyárból
Wien-Staetten, belcsohi min-
őségben, újra kapható a ver-
sejtelmetlen Japontarja számára
Edvard Dužanec, Zagreb
Lerakat Sirovačjeva ul. 10.

FAGYAPOTOT
AJÁNL
GRADIVO
TRGOVAČKO DRUŠTVO
Zagreb, Bogovićeva 3. Tel. 5-55.

Uj mezőgazdasági gépek
gyári csomagolásban vagy szereive palánkat raktárból azonnal szállíthatók: MAROKRÁKÓ ARATÓGÉPEK, FÜKASZÁLÓK, SZÉNA-GYÜJTŐK, „UNICUM” MELICAR VETŐGÉPEK, EGY- és TÖBBVASU EKÉK, BORONÁK, DARÁLÓK stb. Ugyanitt megtekinthető néhány drb. kevesethasznált, szavatolt fizemképes amerikai kéveköto aratógép, SZŐLŐGAZDÁKNAK különböző nagyságu borsajtók és szőlő-zuzók, Eladás nagyban és kicsinyben. Kivánatra részletes ajánlattal szivesen szolgálok, Bővebet **Löbl Samu cég Novapalanka** (Bačka), Sürgönycim Löbl, Telefon 32. szám, 3367

MESZ, TUZIFA
Nagybani behozatal
ROMÁNIÁBÓL
Kapható gyorsan szállítva
SPITZER JÓZSEF
fakereskedőnél
Telefon szám 30.
VEL. KIKINDA.

A hölgyközönség szives tudomására adom, hogy a Rudić-utcai volt **KLEIN MARGIT-féle**
KÖZMETIKAI SZALONT
átvettük s azt legmodernebbül, a higiénia leg-messzebbmenő követelményeinek megfelelőleg felszereltük.
Kozmetika, haj- és kézapólas, pipercikkek nagy választékban
WEISZ NÖVÉREK
kozmetikai szalonja
SUBOTICA, Rudić utca 3.
Ugyanott ügyes fodrász nő felvételük 3715

ZAGREBAČKI ZBOR!
Ne felejtse el meglátogatni
J. OMERZO I DRUG
nagy raktárt butorszövekekben, plüssökben, moquettekben, malrac és redöny-prad-
likban, atriqve, lőszőrokben, tutorrugókban,
jutavősnaknt an, felvasznakban, szőgőkben és
különféle kárpitoskellékekben.
Legelősb árak!
ZAGREB, Petrinjska ul. 3. (az udvarban.)
Telefon szám 21-83.

KISERELJE MEG A
„PALANAČKI KISELJAK”-ot
(PALÁNKA SAVANYUVIZET)
szőrbőrdőszőrtől, a legelősbő savanyvíz.
Képviselet és raktár:
K. JOSIPOVIĆ OŠJEEK II.
Kulačeva-utca 19.

Építészek és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezeti asztalos felel.

Az egész ország területére legjutányosabb árban készítünk meg-
rendelések útján, rajzok szerinti, épület portál, ártelberendezé-
seket, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. —
Árajálatokat leggyorsabban elkészítünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA.

BENE SUDAREVIĆ ULICA

Jovanović L. Dragoljub
nagykereskedés
Subotica
Cara-Dražana utca 8.

Dusan felszerelt raktárból állandóan kapható liszt a legelőb minőségben kukorica, zab, árpa, takarmány, korpabab és minden egyéb mezőgazdasági termék, melyek nagyban és kicsinyben árusítók a legelősb napi áron. Ugyanitt raktáron tartók, mint hatóságilag engedélyezett dohányrudak, mindennemű dohány, cigaretták és szivari, valamint okmány- és postabélyegeket is. Körem a fogyasztóköntségét, hogy mellőztassék: nélemben próbabevásárlást tenni, kezese-
kedem a szolid ártárel, a kiváló minőségrel, a gyors és előzékeny kiszolgálásról.
Kiváló tisztelettel

Jovanović L. Dragoljub.

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

Külföld legnagyobb városaiban több évi működésem után **NOVISADON** (Kiszácsi utca 20. sz.)

MODELLHÁZAT

nyitottam, hol eredeti modellek után a legutolsó divat szerint, a legizlésebben készíték nő ruhákat, angolt, valamint franciát. Műtermemben egy külföldön elismert kiváló szabász és ruhatervező van alkalmazva. Átalakításokat jutányosan készítek.

FEHÉR IMRÉNÉ.

Utlevel vizumokat

külföldi konzulátusoknál napi küldőjárattal a legelőb idő alatt megszerzés, podgyősbiztosításokat elvállal és utasoknak felvilágosítással szolgál

J. HANAU
cég utazói osztálya Beograd
Čika Ljubina utca 7.
Telefon 12-82.

Vojvodina i Bügynökség: **Novisadon** Rajić és Léderer, Wagner palota.

Ügynökségek: **Subotica** Szmatana Lajos, Pašićeva u. 2. Tel. 131 és 75 szám.

Sombor: Gerner János, Kralja Alexandra utca 5.

Zombolja: Transport D. D. Tel. 55.

Vel.-Kikinda: Hirschenhauser I. Tel. 48. 3261

Vel. Bečkerek: Ipar- és kereskedelmi bank. Tel. 210. **Pančevo,** Georg Viličković. Srpska utca 7. **Senta:** Engel Arnold. Tel. 26. **St. Bečej:** Gombos Henrik. Vrčak: Ernst Fuchs. Pašićeva trg 4.

Hirdetmény.

A „Gerster ménes versenyistálló anyakancsa és csikó állományja folyó hó 16-án d. e. 10 óraker St. Bečen nyilvános önkéntes árverésen eladatik. — Felvilágosítással szolgál a tulajdonos,

Dr. Gerster Károly
St. Bečej.

PÖSTYÉN

(PIŠTANY, CSEHSZLOVÁKIA)

CSUZ, KÖSZVÉNY, ISCHIAS első gyógyhelye. THERMIA legideálisabb szálló, a fürdőkkel egybeépítve. Kitűnő gyorsvonatösszeköttetés, S. H. S. állambelieknek jelentékeny valutakedvezmény. — Felvilágosítások: S. Mojilovits Beograd, rue 3. Dečanska. Eredeti póstyéni „Pi.Qa.” gyógyiszap ismét kapható házi kezelésre. Rendkívül olcsó, mert egész kúrára (20—30 kezelés) feltétlenül elegendő. 3151

Kubikosok és kövező munkások figyelmébe!

Kubikosok, akiknek nincs aratásuk, jó akkord munkát kaphatnak az aratás idején is és késő őszig a Kragujevac—krajjevi állami műút építésénél.

Egységárak a föld keménysége és a szállítási távolság szerint 45—10 dinárig.

Lakást barakkban vagy magánháznál vállalat fizeti, főéleti cikket piaci árnál 10 százalékkal olcsóbban ad.

Aki három hónapot dolgozik, annak oda- és visszautazását megfizetem, másfél hónap után csak az ideutazást.

Munkások legkevesebb 10-es csoportokban jöjjenek, igazolványaikat küldjék előzőleg címre, hogy félaru jegyről gondoskodhassanak és az utazási költségeket előlegezhessem.

Szerszámot csak ásót és lapátot kell hozni, talicska és csákány van.

Kiadok 100,000 m² kövezést három kövező munkáscsoportnak (nem vállalkozónak) akkordba megegyezés szerint.

Popjak György
mérnök

Kragujevac, Sretenska-ul. 3

3886

Mész

Ajánlom azonnali szállításra saját égetésű

fával égetett
hőfőhérszemeset franko bármely állomásra.

Donauer Jenő
Stara Kaniža. — Telefon 8.

SAVA D. D. SUBOTICA

Skopje, Viatora ulica 3. — Telefon 565.

Ajánlunk itteni raktárunkból:

Nuár 1s. tet	Kg.	23.—
Dőző lisztet	"	22.—
és en érlisztet	"	18.50
Iszapanánylisztet	"	12.—
és kocsacukrut	"	66.—
L. kovaci krist. liszódát	"	5.50
Tengeri (Lego) csécsébb napi áron.		

3822

Örletők

és pékek
figyelmébe!

A Berger-féle vállalatmal azonnal kicseréli az örletőkészletet gabonát a legkedvezőbb módokat mellett a legkitűnőbb minőségű liszttel. Sütők és kereskedők liszt-szükségleteiket itt fedezhetik a legkedvezőbb ár és szállítási feltételek mellett. Korpa és tengecidara minden mennyiségben és a legolcsóbb áron kapható. — Telefon 328. szám. — 2765

Continental

a neve annak az abroncsnak, mely világszerte ismert és a nevezetes Hannoveri művekben lesz előállítva. Ez a védjegy

valódiságáért és a legolcsóbb kilométeráért szavatol. Kérjen motor- és kerékpárok, gépkocsik, teher- és hintókocsik számára csakis Continental-abroncsot.

Főképviselet Szerbia és Vojvodina számára:

AVALA & COMP. BEOGRAD,
Terazija 36 Sürögnyicim Contipnev. Telefon 12—21. szám.

Földbirtokosok figyelmébe!

MANILLA

valódi amerikai kéveközőszineg,
valamint hazai gyártmányú igen jutányosan beszerezhető

Rein Izsó Sombor

zsák, ponyva és zsinigkereskedés. Weidinger palota.
Telefon 133. Kérjen mintázott árjegyzéket.

Az összes gépek

újak és használtak, melyek vas, fém, fa és pleh feldolgozására alkalmasak

prések, autogénehégesztő készülékek, nyersolajmotorok, stabil és magújáró benzínmotorok, magánjáró motoros körfűrészek, szersz. moir, csapágyfémek, betűfémek és minden egyéb fének gyári áron azonnalra ab helybeli raktárról szállítatnak
TECHNIKA Zagreb, Hatzovalica 25. sz.

A zagrebi árumintavásáron:
Nemzetközi Pavillon, Abtg. III.
Stand 507. 3689

ALKALMI VÉTEL

216 hold, ebből 160 hold tavasszal és őszivel bevetve, hozzá nagy élő és holt felszereléssel **olcsón eladó.** Felvilágosítással szolgál:

özv. KRÁMER JULIANNÁ
Ingatlanforgalmi és bizományi irodája
Osijek, Kapucinska ulica 10. — Telefon 6—48.

Jó **HAZISONKA** kapható
kg.-ként 75 koronáért
PALOTÁS ISTVÁN HENTESNÉL
Rudics utca. 3804

ÜGYES VASALÓNÓ,

ki a férfi- és női ruhák vasalásához ezt **FELVÉTETIK.**

ANTON KELLNER
RUHAFESTŐDE
BEOGRAD, ZELEIN VENAC 8.

Tisztelettel értesítem a t. közönséget, hogy a mai napon

timárműhelyt nyitottam,
amelyben serro, box, fehérbőr, szallitán és brizil a legjobb és legolcsóbb napi áron kapható

Jankovits Dragoljub Noviad
Lővezér utca 3. szám. 3848

SCHWEIZI ETAMINOK OPALOK B ATISZTOK

FEHÉR, SZINES, SIMA ÉS HIMZETTI!

HIMZÉSEK!

HIMZETT NŐI FEHÉRNEMŰ
VALAMINT

MALOMSELYEM

STB. STB. A LEGFINOMABB MINŐSÉGBEN
A LEGOLCSÓB ÁRAKON

E. KUENZLI ZAGREB

SWEIZI IMPORTHÁZÁBAN, ILICA 25.
SOUTERAIN, KREDITNA BANKA

336. sz. MINTAÁRUVÁSÁR — STAND 336. sz.

LEVELETES

30 éves, jómegjelenésű szolid lelkű fiatalember állami tanító megválasztása...

Jómegjelenésű 30 éves író, fiatalember, több nyelven beszélő kereskedő benyújtotta...

FOGLALKOZÁS

Cipőgyárba elsőrendű szabás felvételt. Jelentkezni délutánként...

Malomvezetői ká környelvést is vállalja megféle...

Házmester szoba és konyhakasszal, fűtéssel felvételt...

Jómegjelenésű kereskedősegédet keres a bacs-petrovroszeli ker. fogysz...

Rőtös- és fűszerüzem 20 évi körüli órához dolgozó, komoly, jómódur...

Tanonok fizetéssel felvételtnek Fűz és Weiner bódogárgyárban Subotica...

Fahivatalnok 9 éves praxisossal, ki a faszakma minden ágában nagy jár...

Gyógyszerészség 10-15 napi kisegítését ajánljuk...

Apróhirdetések

Teljesen nem adnak hirdetőt éppokban felvételre...

Fiatal német-magyar levelező tisztviselő, könyvelésben és egyéb irodai teendőkben is jártas...

Rövidérszakmában teljesen jártas megbízható utazót keresel, kik Bácska Bánában jól be vannak vezetve...

Házvezetőnőnek ajánljuk közeli helyben vagy vidékre Cím a kiadóban...

KÜLÖNFÉLE

Báronysima, úde arca lesz, ha az illés-tele Lillom-crémet, szappant és poudert használja...

Pénzkölcsönt közvetít ház, szőlő, föld és kezes-ségre. Malusev Iroda.

Malusev Iroda Subotica, Edényplac, mindenemü adásveit és pénzkölcsönt közvetít.

Adóbevallási ívek kitöltését szerbil új an. os áron elvállal. Malusev Iroda.

Kérvények megírását bármilyen ügyben és adóbevallási ívek kitöltését szerbil elvállal Malusev Iroda.

Paplankészítést, valamint régi paplanok áthúzását vállalja Csányi Károlyné paplankészítő Subotica, Sienkiviceva ul. 19. 2049

Korcsmátlazatolannal berbeadó. Cím a kiadóban

Butorozott szoba kiadó azonnal beköltözhető Bostka Vučić ulica 14 3897

Palics: villa modern népszerűsítés I-kassál vízvezetékkel, fűrdőszobával eladó és azonnal átvehető...

Üzleti helyiség az Aleksandrova-utca mellett a volt krausz és Fischer nyomda azonnal kiadó.

Fehér vászon és bőrcipőhöz a bevált Astra elpótlásított folyadék Roenthal Zoltán cégnél Rt njslá-rg 4. kapható. Nagyszerűkedőnek, viszonteladóknaq nagy árendemény. 3871

Lakóház Subotican a belterén heko tözfűtő nagy I-kassal eladó és azonnal átvehető, Felvilágosítást ad az Angol-magyar bank rabotical fiókja. 2899

Bükkhasáb vacontételeben nagyobb mennyiségben fog érkezni E. Vuković fakeskedőnek Bleszáktelep 21. Erdelkődni lehet Wirthmát is eselleg irásban (Vasutigazgatóság I. em. B. 3823

Egy modern teljes ebédlőberendezés valamint asztalok, székek, szeltrények, írósztal, moszdó és különböző butorgyarak előnyös árban eladának.

HALLÓ! HALLÓ!

„TRI ŠEŠIRA“ arnyas nyári kerthelyisége megnyit. Egész nap és egész éjjel udag opatini Weiffert-féle barna- és világos ár. A nap bármely szakában friss csouvap-csicsa és ruzsica. Kifőző házi konyha. Abonneszek június hó 1-től kezdve kedvezményes áron elfogadjatnak.

Hirdetmény.

A vallásügyi Minister u 5917. sz. utasításáfolyltán dr. Gerson József II. rabbi urnak ezen állásában való megerősítése céljából a képviselőtestület 1922. évi jún. 4-én hozott határozata értelmében

a nagygyűlést

I. e. június hó 15-ére ezennel meghirdetem. A nagygyűlés az alapszabályok 24. §-a értelmében titkos szavazás útján határoz. A szavazás „igen”-nel vagy „nem”-mel történik.

Dr. Klein. hírk. elnök.

VASKERESKEDÉS, Budapest egyik legnagyobb üzlete, tegyél meg az elad. Csakis főkezes egyenlők. Levelek a „Vasvezet” utalásra Bokor, Bankó és Tarsa hirdetőirodájában, Budapest, V. Dorothea utca 7. kőcsh. 3891

DEDDY angol minőségű terpentín cipőkrém mindenüff kapható Depót: Első Jugoszlaviai Vegyészeti gyár Novisad.

Intelligentes Deutsch-Französisches Fräulein die auch Klavier unterrichtet, die zuh einen 10 jährigen Knaben und 7 jähriges Mädchen, zum sofortigen eintreten gesucht.

Apólonót és szobalányt ilvez dr. Heiszler Szanatórium Subotica. 3872

rodai gyakornok felvételt, Szerbil tudók előnyben. Cím a kiadóban. 3877

Bádogosságéd kannák fizetésben jártas, állandó munkára azonnal felvételt. Cím a kiadóban. 3833

Két molnár nőlen azonnali belepésre kerestetik járomjárata vizimalomba, jó fizetés, teljes ellátás ellenében. Utolsó állomás Baranyavár — Pélmónostor Luc 1 órá gyaog. 3882

Egy 21 éves vas-, fűszerkereskedősegéd állást keres. Cím Baji István Cantavir. 3880

Tanonc és kifutóány felvételt Szende (Kszerecsény), Alexander-ut. 11. 3720

Gyakorlótitkárnyelvi vagy könyvelői tevételet. Cím Kohn Már gabonatereskedő. 3882

VÉTEL-ELADÁS

Eladó Máv. 30-as szivattyómotor, 60° Máv. cseplő Hölher magnos cseplő I. E. 5 Magyar garantero Kék Elek Topola. 2519

SZÉKELY A. férfiszabó üzletében (Halpiac) készülnek a legelegánsabb férfi és gyermekruhák mérték után a legolcsóbb áron.

kenyérgyárat Alvetési és asztalképa, a legjobb évekkel ellátva az összes konyhai és étkezői eszközök. Készlet 4 órási hármoszor feher sütemény és 6 órási háromde kenyert lehet kapni. Lisztet esztőlnek kenyert, baraszt minden méretben nélkül. Kenyérfűtést e vállalkozással a 6 órási este 6-ig, baraszt 12 órával előbb megrendelhető.

Adán a Bácsmegyei Napló részére hirdetésekkel felvező Párducz Vince hírlapeláruító.

WEITZENFELD és TSA SUBOTICA csouotto TELEFON 190. Iroda: Városi bérpalata. Köfélgár: Sentaiput. Alapítva 1902. 600000 Táviratcím: Kenderipar.

PONYVA ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS Ajánl: Lóporkókat, tüzőltő és kerti tömlőket, ujlisztes, gabonás, gyapju, toll, komló és szalmazsákokat, madrac és roletta szövöteket jutatóból és lenből, mindenemü házivásznat. Zsineg, kötél és hevederek. 712